

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 50 d broj 618

CRNI UBOJICA

Earl Warren

CRNI UBOJICA

**Glavni i odgovorni urednik
MILIVOJ PAŠIČEK**

Izdavač SOUR »Vjesnik« (predsjednik Poslovnog odbora **Vjekoslav Koprivnjak**) – RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n. sol. o. (direktor **Milan Bekić**) – OOUR Informativno-revijalna izdanja, n. sub. o. (direktor **Sead Saračević**)

Tisak: RO Stamparska djelatnost SOUR »Vjesnik«, n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o. OOUR TM n. sub. o. i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n. sub. o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije »Romani i stripovi«: **prof. dr Adolf Dragičević**

Uređivački kolegij: **Ivica Bartolić** (graf. ur.), **Marcel Čukli** (»Laso«), **Berislav Grabušnik** (graf. ur.), **Marija Jurela** (biblioteke »Super strip« i »Trag«), **Pavle Lugarić** (zamjenik gl. i odg. ur.), **Milivoj Pašićek**, **Ana Župan** (»Život«).

Redakcija: **Sonja Dunduš** (daktilograf), **Zdenka Jočić-Beck** (redaktor), **Igor Mandić** (novinar), **Branka Ožegić** (teh. sur.), **Ana Poldo-Hrastović** (novinar).

Tajništvo: **Sanja Popović** (tajnik), **Biserka Pupač** (poslovni tajnik).

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex 21 121 YU VSK.

LASO 618

EARL WARREN: CRNI UBOJICA

Naslov originala: SAINT,

Recenzija: Mladen Stary

Copyright: Pabel-Verlag, Rastatt, posredstvom VPA

Prijevod: Stanko Juriša

LASO 618 izlazi 16. 8. 1985.

I

Oko njega je lebdio dah smrti. Gdje je jednom bio i obavio svoj krvavi posao, njegovo se ime spominjalo kao prokletstvo. Tko ga je jednom vidio, nikad ga nije zaboravljao.

Bio je visok i vrlo mršav, Duga slamnato-svijetla kosa padala mu je na ramena. Lice prošarano borama. Oči tamne, duboke i bez tračka ljudske topline, hladne kao led, nepomične kao u čegr-tuše.

Nazivao se Saint (svetac) ubojica, hladnokrvan, koji nikad nije promašio žrtve. Nosio je tamna odijela, a ponekad i crni plašt. Oko vrata je imao srebrni lanac s križem. Križ bijaše okrenut naopako, jer Saint se molio sotoni. On je činio zlo sa zadovoljstvom i mrzio je dobro.

Nitko nije znao pravo ime toga čovjeka, odakle je i što je bio, čime se nekad bavio.

Jahao je toga ožujškoga jutra prema ulazu u meksički grad Santo Domingo. Kraj puta je stajala postarija žena s djetetom u naručju. Došljak ju je nešto pitao i

ona mu je odgovorila. Kad je odjahao, prekrižila se.

Saint je projahao pored male trgovine bez imena, za koju su domaći znali da pripada Andrewu Hiltonu, i zastavio se ispred kuće od cigle.

Ispred kuće stajala su dva stražara, s puškama u rukama i pištoljima o pasu. Jedan je držao na uzici psa koji je režao.

Saint je sumnjičavo promatrao stražare i psa.

— Andrew Hilton me očekuje — rekao je.

Ne izustivši ništa više, ne spomenuvši svoje ime, sišao je s konja, dobacio stražaru uzde i pošao u dvorište. Oba revolveraša, ostadoše nijemi. Nijedan se nije usudio da zastavi stranca.

Saint je ušao u kuću. U dnu sjenovita predsoblja našao se pred snažnim Japan-cem u tamnom, vezom urešenom kimonu od svile, sa samurajskom frizurom. Iza tamnocrvenoga pojasa virile su drške dvaju dugih mačeva.

Da je Japanac ispod svoga kimona imao tucet noževa

za bacanje, Saint nije mogao znati.

— K Hiltonu — reče Saint i hladno pogleda ljudeškaru.

Japanac je ostao hladan i nije ni trepnuo. Obojica su stajala i odmjeravala se u tišini.

— Ja sam Marido, Hiltonov osobni čuvar — rekao je Japanac. — Podite za mnom.

Saint ga je pratio. Kuća bijaše skupo namještena, no bez mnogo ukusa. Andrew Hilton kupovao je gomile stvari i trpao ih gdje bi se god našlo mjesta. Uostalom, njega i nije zanimala udobnost stanovanja.

Na zidovima su bili tepisi Indijanaca Navajo, primjerci na kakvima squaw radi čitavu godinu.

Pred vratima Hiltonove radne sobe zastanu. Nakon nekoliko trenutaka Japanac otvori vrata.

Saint je ušao i našao se pred Andrewom Hiltonom i još jednim čovjekom. Hilton je sjedio za pisaćim stolom.

Vlasnik »Hilton Company« je smršavio. Lice naborana od posljedice teških udaraca. Izgubio je poslovni imperij na jugozapadu, umrla mu je kćerka Linda, a osobito ga je pogađalo što se njegov smrtni neprijatelj Ronco mogao rehabilitirati i sada čak nosi zvijezdu zamjenika saveznoga šerifa.

No Hilton je bio žilav. U Meksiku, kamo je morao pobjeći, dobro se smjestio i ponovo je ispružio prste preko granice.

Visok i snažan čovjek koji je stajao pored Hiltonova pi-

saćega stola bio je prijašnji armijski blagajnik Mahon Tabor, sada Hiltonova desna ruka. Kao i njegov gazda, Mahon Tabor nosio je dobro skrojeno odijelo.

Na desnoj strani Tabor je nosio revolver. Hilton nije nosio oružje koje bi se vidjelo, ali zacijelo je imao dovoljno mogućnosti da se zaštiti.

Marido je zatvorio sobu, prekrižio ruke na prsima i ukočio se kao kip.

Hilton je odmjerio u crno odjevena došljaka sa dva revolvera i srebrnim, naopako okrenutim križem na lančiću. Zatim je polako podrezao i pripalio cigaru.

— Vi ste Saint? — pitao je pošto je otpuhnuo dim. Kad nije bilo odgovora, nastavio je: — Mnogo sam slušao o vama. Vi, dakle za novac obavljate svaki posao?

Saint kimne.

Hilton mu je objasnio što od njega očekuje. Riječ je o njegovom unuku Jellicu Roncovu sinu, kojega je Ronco ostavio u sjevernom Teksasu, u okolini Pease Rivera. O tome je Hiltona obavijestio bivši pukovnik Trevor Howard.

Hilton je htio da Jellico bude kod njega, da ga odgoji po svojoj želji, učini svojim nasljednikom. Sada su mu tri godine i na njega se lako može utjecati. Jellico bi morao postati sposobnim da preuzme djedove poslove i da ih vodi njegovom umješnošću.

Ako Jellico jednom dođe u djedove ruke, Ronco neće moći više ništa učiniti. Hil-

ton će se pobrinuti da bude tako.

To bi Ronca pogodilo još teže od nesreće koju je doživio ljeti 1866. godine, kad je na Rio de Oro u Teksasu izbio indijanski ustanak i kad je kao izviđač vodio zbjeg žena i djece u Fort Calhoun. Premda se plan puta držao u strogoj tajnosti, kolona je upala u indijansku klopku u klancu Halcon. Poginulo je više od dvije stotine žena i djece. Ronco se uspio izvući iz pokolja.

Bilo je očito da ih je netko izdao. Vojska je osumnjičila i optužila vodiča, civilnoga izviđača Ronca, makar se šušalo da su krivi oficiri i bezobzirni trgovci oružjem, koji nisu prezali ni od čega da se domognu unosnih poslova.

Ronco je izveden pred sud i osuđen na smrt. Malo prije smaknuća uspio je pobjeći iz ćelije u Fort Calhounu i odmah je krenuo u potragu za dokazima o svojoj nevinosti. Tragao je godinama, neprestano gonjen poput zvijeri određene za odstrel. Kad je uspio pred lice pravde dovesti prave krivce, ponadao se da će konačno moći živjeti u miru.

Bila je to jalova nada. Ljudi koje je doveo na optuženičku klupu bili su još vrlo moćni i željni osvete. Tome valja dodati da je na bivšem osuđeniku na smrt ostala ljaga. Vrijedali su ga i sumnjičili. Nigdje nije nalazio mira.

Ronco je morao nastaviti borbu. Uvidio je da će moći

živjeti kao što žive drugi ljudi jedino ako slomi moć neprijatelja. Od progonjenoga postao je gonitelj.

Osamljeni borac jahao je svojim putem, na kraju kojega bi mogao naći ispunjenje sna, ili bezimen grob.

Dok je Hilton objašnjavao što očekuje za svoj novac, Saint je ravnodušna lica sjedio i promatrao bakrorez što je visio na zidu pored ormara od orahovine, u kojemu su bili spisi. Kad je Hilton završio, Saint je još jednom samo kimnuo.

— Pet tisuća dolara — rekao je. — Tri tisuće unaprijed, dvije poslije isporuke.

Hilton je pogledao Mahona Tabora.

— Visoka cijena — rekao je. — Gomila novca za to da nađete dječaćića i dovedete ga preko granice.

— Da je posao lak, ne biste zvali mene — rekao je Saint.

— Ako imate pri ruci čovjeka koji bi to obavio jeftinije...

— Hoću da to vi učinite. Pet tisuća dolara zaista je mnogo.

— Ja se ne pogađam — reče Saint.

Hilton je uvidio da ne može oboriti postavljenu cijenu. Pogledao je Marida i samuraj je kimnuo. Po tome je znao da boljega čovjeka ne bi našao. Marido se u procjenama ljudi nikad nije prevario.

— U redu, Sainte — rekao je — dobit ćete novac. — Ako obavite posao tako da budem zadovoljan, možda ćemo još surađivati. Ljudi va-

šega kova uvijek su mi potrebni.

— Nema takvoga kao što sam ja — reče Saint. — Nema usporedbe, nema dvojnika. Posao o kojemu smo upravo razgovarali ne smatram pravim. Ja ubijam ljude, i činim to sa zadovoljstvom. Od toga živim. Za novac kod mene se može naručiti ubojstvo dojenčeta u kolijevci i glasovitog revolveraša s tucetom zareza na dršku. Ako nekoliko dana ne ubijem čovjeka, ne osjećam se dobro. Sotona mi tada uskraćuje snagu.

Hilton je o svemu tome bio obaviješten.

— Pa, možda ćete pri ovom poslu morati ubiti nekoliko ljudi — rekao je. — Ako se to ne dogodi, mogu vam poslije povjeriti poslove koji su vam bliži. Na primjer, da li bi vas veselilo da ubijete čovjeka gonjenoga dulje od deset godina, kojega dosad nitko nije uspio ubiti?

— Tko je taj?

— O tome ćemo razgovarati kasnije. Dječak kojega bi trebalo da dovedete njegov je sin. Zasad ne bih rekao ništa više. U redu, Sainte, покаžite što umijete. Mogu li vam štogod ponuditi? Cigaru, cigarete ili dobar viski?

— Ne, hvala. Ne pijem i ne pušim. Do žena mi također nije osobito stalo, iako ne ignoriram tjelesne potrebe. No ti su grijesi za djecu. Davno sam ih prerastao.

Hilton više nije postavljao pitanja. Saint nije bio čovjek s kojim bi ljudi rado ćaskali. Umjesto toga izvadio je iz pi-

saćeg stola metalnu kutiju i isplatio Saintu tri tisuće dolara. Saint je strpao novac u džep svoga crnoga kaputa, stavio na glavu crni šešir s crnom kožnatom vrpcom i ustao.

— Dječaka ću predati na granici — rekao je. — U blizini Forta Hancocka je put poznat pod imenom Finlay Trail. Kad dođe vrijeme, na nekom stablu pored puta objesit ću oderanu čegrtušu. Pod tim drvetom neka vaš čovjek čeka u vrijeme zalaza sunca.

Saint se okrenuo na petama i pošao bez pozdrava. Za njim su se tiho zatvorila vrata. Mahom Tabor, poznat po nemilosrdnosti i hladnokrvnosti, glasno je odahnuo.

— Pri pogledu na toga čovjeka počinjem zepsti — priznao je.

Hilton ga je malko podsmješljivo promatrao. Cigara mu se ugasila i počeo ju je otresati.

— Živci, Tabore, ha?

— Ne — rekao je Mahom Tabor. — Nijedan od nas nije pjevač u dječjem crkvenom zboru. Svaki je poslao ponekoga pod zemlju. Ali to su zahtijevali poslovi, ili su nam ti ljudi prijetili, ili su na bilo koji način smetali. Taj Saint je drukčiji. On ubija jer ga to zabavlja, njega raduje zlo.

Hilton, koji bi se inače takvim riječima smijao, nije izustio ništa. Njega je u prvom redu zanimalo je li Saint pravi čovjek za njegov posao. Bio je uvjeren da jest i to ga je zadovoljavalo.

Moli li se Saint vragu ili kome drugom, Hiltona je to ostavljalo ravnodušnim i nije ga smetalo. Da bi dobio unuka i oslobodio se Ronca, Hilton bi sklopio ugovor i sa samim davlom.

II

Iznad doline Negrito pojavilo se sunce. Zemlja se isparavala. Nebom su se još valjali tmasti oblaci, no sunce je virilo između njih i kao da ih je rastjerivalo.

Dolina Negrito ležala je pod vodom. Gdje su prije bile plodne njive i bogata polja, prostiralo se široko jezero. Samo tu i tamo virila je poneka krošnja, vrh brežuljka ili krov farmerske kuće.

Polako ali nezaustavljivo voda je rasla, jer je tok Rija Perdida bio pregrađen branom.

Radnici koji su sagradili branu za bankara Camerona Murphyja iz Horse Springa stajali su na njenu vijencu.

Bili su to opori ljudi, njih pedeset, snažnih i naviklih da alatke zamjenjuju puškama.

S rukama u džepovima, pušili su ili žvakali duhan. Boce viskija kružile su naokolo. Posao je bio gotov i graditelji su to slavili.

Ispred brane podignute od zemlje, kamenja i balvana, bile su radničke nastambe. Logor bijaše podignut na uzvišenju nedaleko od kraja brane.

Jutarnja izmaglica još je smetala pogledu na prostranu vodenu površinu, no radnici su bili zadovoljni poslom i uživali su.

— Cameron Murphy mogao bi nam isplatiti premiju — rekao je Frank Berry, visok momak u plavom jeansu, crvenoj pamučnoj košulji i starom kožnatom kaputu, sa zelenim rupcem oko vrata. — Dovršili smo ovo na vrijeme usprkos teškoćama, pa i onom ludaku koji nas je htio pobiti.

Fedor Pokrowski, vlasnik uzgajališta konja u dolini, napao je branu i radnike sam samcat, naoružan sabljom, konjičkim pištoljem i dinamitom.

Pokrowski je ubio dvojicu, nekoliko ih je ranio, no na kraju nije ništa postigao. Sada leži u Horse Springu kod liječnika s teškom ranom na glavi i prostrijeljenom nogom. Mnogo će vremena proći prije nego se bude mogao popeti u sedlo.

Sunce se penjalo, izmaglica je nestajala. Naleti povjetarca brzo su je odnosili.

Radnici su promatrali mutnu vodu i opazili nešto u njoj. Nisu mogli razaznati, pa su pogađali što bi to moglo biti.

— Donesi mi dalekozor, O'Tooley — rekao je irski predradnik Brian Dougherty osamnaestogodišnjaku.

Momak se namrštio.

— O'Tooley, učini ovo, O'Tooley, dragi, učini ovo, O'Tooley, dragi, učini ono. O'Tooley, daj ovo, O'Tooley,

donesi ono. Do vraga, Dougherty, ta nisam tvoj sluga!

— Nisi, O'Tooley, moj mladiću — reče zdepasti Irac. — Ali ti si najmlađi među nama. Kad dođe netko mlađi, radit će to on, O'Tooley, moj mladiću.

O'Tooley se nije micao.

— Trči! — poviče Brian Dougherty. — Inače ću te udariti nogom u stražnjicu tako da ćeš odletjeti u vodu.

O'Tooley poskoči nekoliko puta i vragolasto salutira.

— Da, gospodine! Rekli ste da trčim, vaša milosti?

— Gubi se, balavče!

O'Tooley je potrčao. Za nekoliko minuta vratio se s velikim vojničkim dalekozorom. Dougherty huknu u štakla i obriše ih krajem košulje. Podigavši polako dalekozor, zagledao se u vodu.

Trenutak kasnije ga je spustio, opsovao i zagledao se ponovo. Njegovo se lice uozbiljilo.

— Do sto đavola — mrmljao je. — K vragu...

— Što je, Briane? — pitali su ljudi. — Što to pliva?

Dougherty je šutio. Bez riječi je dodao dalekozor najbližem radniku. Čovjek je pogledao i predao ga drugome.

Voda je nosila crknuto govedo i najmanje dva ljudska leša. Treća je mrlja bila predaleko da bi se moglo razabrati što je.

Radnici utihnuše. Dotad jedva da su razmišljali o posljedicama svoga rada. Gradili su branu za nadnice, ne razbijajući glavu time što će dolina postati jezero, pa niti

time da u njoj žive ljudi, farmeri sa svojim obiteljima. Nije ih se to ticalo. Cameron Murphy, utjecajan bankar, morao je znati što čini.

No sada su se radnici odjednom našli pred činjenicom da je njihov posao nekim ljudima donio smrt. Većina, izuzevši zapravo nekoliko grubijana i budala, osjećala se nelagodno. Brian Dougherty ispljunuo je duhan. Nije mu više prijao. Pljunuo je vodu nekoliko metara niže od nogu.

— Prokletstvo — rekao je — nekoliko jadnika ipak nije stiglo izaći iz doline!

Jedan radnik imao je osobito oštar vid.

— Onaj leš tamo sigurno je ženski — rekao je kad je spustio dalekozor. — Drugi će biti Snuffy O'Rourke.

— Što? Snuffy O'Rourke? — gundao je netko. — Da bi stradao stari lisac?

Na to pitanje nitko nije mogao odgovoriti. Snuffy O'Rourke špijunirao je za Camerona Myrphyja, čovjek bez srama i časti. Na kraju se otkrilo da igra dvostruku ulogu.

O'Rourke je pobjegao u dolinu s ranjenim ubojicom Peteom Finchom. Voda je brzo rasla, iznenadila ga i utopio se.

Radnici su gledali jezero koje se stvaralo. Kad se jedan okrenuo, ugledao je skupinu jahača koja se približavala jugoistoku. Predvodio je visok čovjek na crnom ždrijepcu.

— Hej! — viknuo je radnik. — Stižu nam gosti!

Jahači su bili udaljeni više od kilometra. S visoke brane radnici su ih dobro vidjeli, no još nikoga nisu mogli prepoznati. Ljudi su jahali brzo i ravno prema brani. Bilo ih je oko šezdeset, sedamdeset. Uskoro se vidjelo da većina ima puške.

— Momci, ne čini se da ti ljudi dolaze da se pozabavimo — rekao je Brian Dougherty. — Tko nema kod sebe pušku, neka ode po nju. Rasporedite se kod logora i na brani. Možda dolaze da sruše ovo što smo napravili.

Nekoliko radnika stajalo je neodlučno na svojim mjestima.

— Brana je dosad već odnijela nekoliko života — rekao je postariji čovjek. — Ne osjećam se više dobro ovdje. Možda bi najbolje bilo da odemo i pošaljemo sve do vraga.

Četiri predradnika odmah su se okomila na kolebljive.

— Ti možeš otići, Jesse, ako si napunio gaće — rekao je Brian Dougherty. — Mi ostali ostajemo, jer nas Murphy plaća vrlo dobro. On je gazda, on odgovara za sve što se događa u Negritu. Mi smo samo ispunili njegove naredbe. Što se nas tiču farmeri u ovoj dolini?

Brian Dougherty obratio se svima.

— Ljudi, tko hoće, neka ode. Od ostalih očekujem da štite branu bude li potrebno i oružjem. To je sve! Požurite, jahači stižu!

Radnici su pohitali prema skladištu i nastambama. Drugi, koji su imali u ruka-

ma puške, zauzeli su položaje na brani i oko logora. Hrpe dasaka i balvana, metalni vagoneti i kolica, kojima se prevozila zemlja, pružili su dobar zaklon.

Nitko se nije povlačio. Ostali su i kolebljivci. U skupini su se osjećali jačima i sigurnijima. Osim toga većina je negdje imala obitelj kojoj valja poslati novac.

Ako napuste branu, Cameron Murphy im neće isplatiti više ni centa. Bankar je spretno zauzdao svoje radnike. Plaću su dobivali na kraju svakoga tjedna.

No sve je to bio samo predujam. Veći dio trebao je da bude isplaćen na kraju, po konačnom obračunu. Taj iznos je za te ljude pravi mali imetak koji nijedan od njih ne bi ostavio u tuđem džepu.

Kad su se jahači približili, vidjelo se da su to farmeri pod Roncovim vodstvom. Graditelji brane dočekali su ih spremni da se bore.

* * *

Imati šerifsku zvijezdu i zastupati zakon, za Ronca je bio nov osjećaj. U lovu za Delanom Trevorom, vlasnikom rudnika u Silver Cityju i začetnikom takozvanoga bakrenoga rata u okrugu Cow Spring, Ronco i Lobo dojahali su u Horse Spring.

Delano Trevor potražio je tu utočište kod Camerona Murphyja, sebi srodne duše i jednakoga karaktera. Tako su Ronco i Lobo ušli u trvenja oko Murphyjeve nelegalne gradnje brane za umjetno jezero.

Iz ureda saveznoga šerifa Neila Hepfingera u Santa Feu Ronco je dobio nalog da po svaku cijenu spriječi potapanje doline Negrito. Odgovorio je da će ispuniti nalog i uhapsiti Comerona Murphyja.

Ronco je namjeravao na neki način prinuditi radnike da sruše branu. Pouzdao se u zakon i svoju šerifsku zvijezdu. Farmere koji su jahali s njim zaustavio je otprilike dvjesto metara ispred logora.

— Hej, vi tamo, što tražite? Ovo je privatno zemljište — vikao je netko s brane.

— Zastupam zakon — uzvratio je Ronco. — Ovaj projekt nije legalan i zato sam ovdje. Kod mene je brzojav iz ureda saveznoga šerifa u Santa Feu koji to potvrđuje. Ljudi, ovo što radite zove se najblažim riječima narušavanje javnoga reda i mira. Osim toga, tu se dogodilo ubojstvo. Šerif Buck Carson iz Horse Springa ubijen je i zakopan u temeljima brane. Ima i drugih nedjela. Svi ste uhapšeni.

Neko je vrijeme vladala tišina. Strašljivci su bili za to da se ostave oružja i da se predaju. Ali bilo je tvrdih ljudi, pogotovo među predradnicima.

— Ako nešto želite, gospodine — dovikivao je Brian Dougherty — morate otići k bankaru Cameronu Murphyju. — Što se nas tiče, držimo se uputa što smo ih dobili, a u njima se kaže da je strancima zabranjen pristup na ovo zemljište. Fućkamo

na to što govorite. U temelje smo stavljali kamenje, a ne šerife. Da je jedan od njih ubijen ovdje, to je laž.

— To je vaša posljednja?

— pitao je Ronco.

— Posljednja!

— Onda ćete snositi posljedice. Sa mnom su naoružani ljudi i, bude li potrebno, zakon će biti zadovoljen silom. Još jednom vam kažem da se suprotstavljate zakonu.

Odjeknuo je hitac. Roncov konj »Wildcat« je zabacio glavu. Metak se zario u zemlju tik pred njegovim nogama, no životinja se nije micala. Bila je navikla na revolversku i puščanu paljbu, kao i Lobo »Pinto«.

— Laž! — vikao je netko iz logora. — Taj čovjek uopće nije šerif nego plaćenik farmara iz Negrita. Kod nas je zagrizao u granit. Gubi se, ili ćemo ti skinuti glavu s ramena.

Ronco je okrenuo konja. Riječima se tu očito nije moglo ništa učiniti. Osim toga, farmeri su već bili uznemireni. Ronco i Lobo htjeli su voditi napad, inače bi moglo doći do krvoprolića. Razjareni ali nespremni ljudi nalletjeli bi na ubitačne salve.

Zato su se Ronco i Lobo brzo vratili.

— Prijatelji — rekao je Lobo — sad vidiš koliko vrijedi tvoja šerifska zvijezda. Ti momci oko brane razumiju samo jedan jezik, a to je ovaj — reče i pokaže na pušku.

Ronco se nije slagao s njim.

— Lobo, ovdje nemamo posla s razbojnicima. Radnici su samo tvrdoglavi. Ne znaju kako da se drže i zato ostaju pri gazdinim uputama. Kad počne pucnjava, vjerovatno će postati razumniji.

Lobo je nešto progundao. Konjska su kopita pljaskala po lokvicama kojih je bilo posvuda. Zrak bijaše bistar i svjež. Na nekom stablu kriještala je šojka, remeteći cvrkut drugih ptica.

Ronco i Lobo zaustavili su svoje vitke konje pred farmerima koji su jahali teške zaprežne životinje i mazge. Bila je to šarena skupina u kojoj je bilo nekoliko Meksikanaca, poneki mješanac i Crnac, pa čak i dva-tri Kineza.

Bijelci su potjecali iz najrazličitijih zemalja. Jedan predvodnik bio je bradati Bavarac. Izgovarajući njegovo ime i prezime Amerikanac bi slomio jezik. Zato su Xavera Xantenhofena zvali Xanty, ili jednostavno X. X.

Xanty je nosio kožnat kaput s resama i kožnate kratke hlače. Na glavi je imao prastari pusteni šešir, a u rukama dobru neserijsku njemačku dvocijevku.

— Ne odustaju? — pitao je Xanty Xantenhofen.

Govorio je s prilično jakim naglaskom, no ipak bolje od većine drugih farmera iz Negrita.

Ronco zaniječe glavom.

— Moramo se boriti — rekao je. — Konji će ostati ovdje. Podijelit ćemo se u tri

skupine. Jednu ću voditi ja, drugu Lobo i treću vi, Xanty. Ostali neka ostanu u zaklonu. Bude li ikako moguće, nastojte protivnike samo ranjavati. Ne zaboravite pri tom da ste položili zakletvu.

— Mamma mia, kako možeš samo ranjavati? — gundao je farmer u kojemu bi svatko odmah prepoznao Talijana. — Nismo dojahali ovamo radi svadbe!

Samo se nekoliko ljudi nasmejalo. Prilike su bile ozbiljne.

Ronco je još jednom upozorio ljude da budu prisebni. Zatim su svi sjahali. Konji su sklonjeni i počelo je privlačenje položajima graditelja brane. Koristeći svaki zaklon, tri su se skupine približavale logoru i brani, širokoj masi od zemlje, kamena i drveta, visokoj petnaestak i više metara.

Brana bijaše prilično strma. Na nju bi se mogao uspeti samo izvrstan jahač na dobru konju. Pješice uspon također nije bio jednostavan.

Odjeknuli su prvi pucnjevi. S brane i iz logora još se pucalo za opomenu, a uskoro je počela prava paljba. Farmeri su morali tražiti zaklone u udubljenjima, iza grmlja, drveća i kojekakvih gomila što su nastale pri gradnji. Pucali su na sve što se kretalo. Bili su bijesni, jer su pod vodom nastaloga jezera ostale njihove farme.

Ljudi su ostali bez sredstva za život. Godine rada odjednom su izgubljene. Ve-

čina je uspjela spasiti samo ono što se u žurbi moglo natovariti na kola. Odgovornost je snosio Cameron Murphy, no na dohvat su se našli radnici i farmeri su okrivljavali njih.

Po logoru i brani pucalo se iz različitog oružja, ali unatoč tome pokazalo se da među farmerima ima nekoliko izvrsnih strijelaca.

No bez Roncova, Lobova, pa i Xantyjeva vodstva, sve bi to završilo jadno.

Ronco se znakovima sporazumijevao s Lobom. Mješanac ga je razumio kao i uvijek.

U hitrim skokovima, pognut, Lobo je pritrčao Xantiju, koji je s četvoricom svojih ljudi čučao iza grmlja u oblaku barutnog dima. Lobo je rekao Bavarcu da se popne na brežuljak i da napadne graditelje s leđa.

Xanty i njegovi ljudi mogli bi s uzvisine držati pod vatrom velik dio brane i logora. Pod njihovom zaštitom htio je Lobo napredovati u sredini i omogućiti Roncu da sa svojim ljudima krene u juriš.

Otpor graditelja morao bi se slomiti pod unakrsnom vatrom.

Xanty opsuje nekoliko bavarskih nsovki i kao da je predahnuo. Tada je povukao ljude. Lobo je dozvao još dvojicu. Radnici su s brane i iz logora pucali samo toliko da spriječe napredovanje protivnika.

Borba se nije još pravo rasplamsala, još nije bilo ranjenih.

* * *

Tog jutra su u »Farmers' Land Association« u San Augustinu sjedili Cameron Murphy i Delano Trevor sa zastupnicima farmerske organizacije. Prostorijska pregovore bila je jednostavno uređena.

U ime farmera govorio je 45-godišnji pravnik Hunter Godfrey. Doimao se starijim nego što je bio. Njegovo lice bijaše naborano kao u boksera. Kosa sijeda. Nosio je sivo odijelo i kao da je štedio na jelu.

Godfrey je bio uredski štakor. Zanimali su ga samo propisi i probici njegova društva. Ništa drugo za njega kao da nije postojalo.

Cameron Murphy i Delano Trevor doimali su se raspoloženo i optimistično. Odjeveni su bili kao uspješni, ozbiljni poslovni ljudi, vrlo slično jedan drugome. Obojica su bila pedesetih godina, visoki i snažni. Bili su skloni šali, no u stvarnosti su bili hladni i spremni da idu preko leševa.

Cameron Murphy nosio je na desnoj ruci briljantni prsten, a ispod pazuha kolt 38. Delano Trevor imao je u ustima gotovo uvijek crnu cigaru i u svakom je džepu kaputa nosio derringer.

On nije bio tako zdepast kao Cameron Murphy i sada nije bio u najpovoljnijem položaju. Propali su njegovi

planovi s rudnicima bakra i sa zemljištem kod Cow Springa. Zakon je imao dovoljno razloga da ga traži.

Sve to nije Trevora sprečavalo da se ponaša kao uspješan poslovan čovjek i džentlmen. Sjedio je prebacivši ovlaš nogu preko noge i tumačio što će se sve dobiti umjetnim jezerom u Negritu. Farmeri su ga šutke slušali:

— Zemlja će procvasti — govorio je Delano Trevor. — Imat ćete nekoliko žetvi. Zemlja je plodna i nedostajalo je još samo natapanje. Moći ćete podići plantaže bresaka i naranči, o čemu dosad niste mogli ni sanjati. Taj će kraj postati žitnica poput Kansasa, bogatiji u prinosima nego najbolji dijelovi Wyominga.

Cameron Murphy je s vremena na vrijeme dodavao svoje opaske. Obojica su se trudila da budu što uvjerljiviji. Cijena za vodu što su je odredili trebalo je da Cameronu Murphyju donese bogatstvo, a Trevoru da pomogne u novom početku.

Šestorica farmera, časni i odlučni ljudi, promatrali su svoga pravnoga zastupnika. Što se tiče pregovora i zaključaka, oslanjali su se na njega. Dosad je to uvijek završavalo uspješno.

— Sve to zvuči vrlo primamljivo — rekao je Ed Muller, jedan od članova predsjedništva farmerskoga udruženja. Plećat čovjek, suncem opaljena lica nosio je očito svoje najbolje odijelo. — Ali sada je red na va-

ma, gospodine Godfrey. Kakvo je vaše mišljenje?

— Pa, hm, ovaj — počeo je Godfrey, prevrćući očima iza naočala u metalnom okviru. Pri tom je šušкао spisima i papirićima s bilješkama što ih je rasprostro ispred sebe. — Kao prvo, bio sam tamo. Drugo, ispitao sam punomoći gospodina Murphyja, koliko je u danoj situaciji bilo moguće, i našao sam da je sve u redu. Treće...

— Bože — uzdahnulo je jedan farmer — tko će to izdržati!

Hunter Godfrey dobacio mu je prijekoran pogled.

— Treće, kao pravnik znam iz prakse kakvi su problemi naših članova farmera s vodom. Četvrto, čini mi se, dakle, da bi »Farmers' Land Association« kao jedna strana, i gospodin Murphy kao druga, mogli pregovarati o zaključivanju posla.

— Do vraga, zbog toga sjedimo ovdje dulje od sata — reče farmer s desne strane Eda Mullera. — Molim vas, gospodine Godfrey, budite kratki i jasni.

Hunter Godfrey se tri puta nakašljao prije nego je izustio sljedeću rečenicu:

— Treba postići sporazum o cijeni — promrsio je.

To je značilo da se Hunter Godfrey izjasnio za projekt i moglo se pregovarati o tome koliko bi stajalo natapanje.

Cameron Murphy govorio je o svojim troškovima. Rekao je da nema tehničkih teškoća s dovodom vode na

područje predviđeno za natapanje. Kanalima i razvedenim vodovima doći će se do polja i njiva.

Na komadu papira imao je Cameron Murphy crtež, kojemu je dodao brojke. Cijena gradnje bila je vrlo visoka.

Farmeri su strpljivo slušali. Hunter Godfrey je prevrtao bilješke.

— Recite, konačno, kolika je cijena — nestrpljivo će Ed Muller.

Farmer je natio viski iz boce što je bila na stolu i popio gutljaj. Uz boce s viskijem i vodom bile su kutije sa cigarama i cigaretama.

Svi su se služili ponudjenim. Ljudima se činilo da je praznik, dan od kojega valja nešto imati. Da nije bio prisutan Hunter Godfrey, Cameron Murphy bi ih sve lako uvjerio.

— Dolar po hektaru i mjesecu — rekao je Cameron Murphy. — Žao mi je, ali jeftinije se ne može. I s tom cijenom zarađujem malo.

Kad su čuli cijenu, farmeri su podigli glave. Oko njih su se zgusnuli oblaci duhanskoga dima.

Cameron Murphy sjedio je s nevinim izrazom lica, praveći se da je potpuno zaokupljen svojim poslovnim papirima.

Ed Muller je skočio sa stolice, brzim korakom prišao vješalici i nabio na glavu svoj svečani šešir.

— Dolar po hektaru! — vikao je. — To je zelenaštvo. Normalno domaćinstvo ima šezdeset i pet hektara. Moja

farma veća je od toga deset puta. Novac koji bih morao dati za natapanje ne bih mogao zaraditi. Nikada! Ne, gospodine Murphy, na to ne pristajem. Odlazim!

Tim se načinom Ed Muller služio kad je prodavao stoku i žito i uspijevao je. Cameron Murphy nije ga nastojao zadržati, nego je samo ravnodušno slegnuo ramenima.

— Kako hoćete, gospodine Muller — rekao je. — Ako vas ne zanima natapanje, to je vaša stvar, premda znam da bi vaša dobit iznosila nekoliko puta više od uloga.

Ed Muller je već držao kvaku. Stajao je tako i bespomoćno gledao naokolo. Takav ishod nije očekivao. Murphy se više nije obazirao na njega. Farmeri su razgovarali svi u jedan glas.

— Sjednite na svoje mjesto, Muller — reče suhoparno Hunter Godfrey.

Ed Muller ga je poslušao kao đak kojeg je učitelj poslao u klupu.

Tada je Hunter Godfrey počeo svoj dugi govor. Sitne kapljice frcale su iz njegovih usta.

Godfrey je iznio mišljenje o građevnim troškovima. Još je jednom detaljno iznio čitav projekt. Govorio je općenito o položaju farmera, s posebnim osvrtom na »Farmers' Land Association«.

Govorio je monotno pa su ga farmeri jedva slušali. No Cameron Murphy i Delano Trevor znali su da Godfrey tako govori da bi ih zamorio, te da na kraju pristanu na njihove uvjete.

— Više od pedeset centi po hektaru ne možemo ni u kom slučaju platiti — rekao je pravnik na kraju. — U protivnom, čitav je projekt nerentabilan. Osim toga, mi smo u prvom redu razmatrali mogućnost da se odredi paušalna cijena za cijelu godinu.

Hunter Godfrey obori glavu i izvuče iz džepa sat.

— Eto — rekao je — za pet minuta bit će dvanaest. U restoranu »Crystal Palace« postavljen je za naš stol. Predlažem da odemo tamo i da uz jelo nastavimo razgovor.

Nitko nije bio protiv toga. Svi su odmah počeli ustajati.

Hunter Godfrey je spremao svoje papire u izlizanu torbu. Tko bi promatrao njegove iskrivljene pete i iznošeno sivo odijelo, pomislio bi da je bez posla ili da radi za nekoga tko je dugo propadao.

Iako »Farmers' Land Association« nije osobito dobro plaćala svoga pravnika, ipak se Hunter Godfrey mogao ubrajati među imućne ljude. Bio je gramziv i škrt. Govorilo se da može tri dana živjeti od suhe kore kruha.

— Jedno bih još želio istaknuti — rekao je Cameron Murphy. — Godišnji paušal ne mogu prihvatiti.

Murphy je pogledao Trevora.

— Ne, ne, gospodo to ne dolazi u obzir — rekao je kao da ispaljuje hitac. — Na taj način ne možemo razračunati svoje troškove, a da

ne govorimo o tome kako se u malo vremena mogu dogoditi velike promjene. Što se mjesečne cijene tiče — dodao je Cameron Murphy — o tome možemo još razgovarati. Siguran sam da ćemo doći do cijene koja je prihvatljiva za jednu i drugu stranu. Zato smo se, na kraju krajeva, i sastali.

Farmeri su pljeskali rukama i izlazili. Pregovori će se otegnuti. Zasad nitko nije popuštao, ali i pogađanje će se jednom okončati.

Sve je bilo objašnjeno. Nejasna je ostala samo konačna cijena.

Vani je Cameron Murphy konačno mogao neopazice razmijeniti nekoliko riječi s Trevorom. U zgradi to nije mogao, iako je polovica farmera drijemala.

Zdanje »Farmers' Land Association« bilo je nešto između ureda i prodavaonice. U prizemlju se uz ostalo moglo kupiti alat, sjemenje i koješta drugo.

Jednom mjesečno u dvorištu iza kuće održavao se stočni sajam.

— Moraš s farmerima mnogo piti — rekao je Cameron Trevoru. — Kad se dobro napiju, bit će bolje volje i popustljiviji. Neće računati na cent. Osim toga, htjet će da sve što prije završi. Ja ću ostati trijezan.

Trevor kimne.

— Dobro, Camerone — rekao je. — Budi uvjeren da ćemo te farmerske budale obrijati nasuho. Ne sviđa mi se jedino taj njihov pravnik.

— Šugav pas! — žestio se Cameron — Ali... Ušutio je jer su upravo naišli neki farmeri i Hunter Godfrey u svom trošnom odijelu. Godfrey je zastao i pogledao u pročelje na kojemu je velikim slovima pisalo: »Farmers' Land Association«.

— Ah, gospodine Godfrey — rekao je Cameron Murphy, s licem mačka koji stoji pred zdjelom mlijeka — nešto ćemo pojesti, zar ne?

Odgovor nije bio potreban. Ljudi su ubrzavali korak.

»Crystal Palace« bijaše građen od dasaka. U maloj prijemnoj prostoriji životarilo je nekoliko biljaka u posudama. Sa stropa je visila prljava svjetiljka oko koje su se skupljale muhe.

Možda je svjetiljka i bila kristalna, ali se to od prljavštine nije moglo vidjeti.

Luster u blagovaonici bio je veći, no mnogo je toga na njemu nedostajalo, otkako ga je šerifov sin pijan gađao sačmaricom. Dvije svjetiljke bile su žrtve drugih strijelaca.

Pod tim lusterom, koji je »Crystal Palace« donio ime, smjestilo se devet ljudi. Jelo je bilo naručeno i na posluživanje se nije moralo dugo čekati.

Gotovo svi stolovi bili su zauzeti i o poslovima se nije moglo mnogo razgovarati.

Ručak je protekao u prijateljskom raspoloženju.

* * *

U isto vrijeme kod brane, koja je Negrito pretvorila u

jezero, žestoko se pucalo. Ronco je s dvanaest ljudi jurišao. Xanty Xanthofen i njegovi ljudi pucali su s brežuljka i prisilili radnike da potraže nove zaklone.

Lobo i njegovi također nisu uštedjeli municiju. Na sve je strane odjekivalo. Od barutnoga dima stvarali su se oblaci. Radnici su uviđali da su se našli u nevolji.

U neprestanoj paljbi jedva je bilo moguće promoliti glavu i pucati u ljude koji su brzo napredovali prema vrhu.

Na tračnicama su stajali vagoneti kojima se prevozila zemlja i drugi materijal. Iza njih se skutnilo nekoliko radnika. Ostali su pobjegli s toga položaja. Xanthofenovi strijelci ranili su dvojicu.

— Naprijed, momci! — pozivao je Ronco, mašući puškom.

Iza vagoneta još se pucalo. Jedan metak zamalo je okrnio Ronca. Vidio je gdje je sijevnuo plamen i odgovorio je sa dva metka.

Od vagoneta se odvojila prilika u »mackinawku«, s kožnatom kapom na glavi. Čovjek je zabacio ruke, okrenuo se i pao. Zatim se tijelo skotrljalo niz branu.

Tada su Ronco i njegovi ljudi dosegli vrh. Jednoga napadača pogodio je netko iz logora u bok.

— Ne pucajte! Ne pucajte, predajemo se! — dovikivao je netko iza jednoga vagoneta.

Drugi je čovjek dotle pucao iz revolvera. Farmer koji

se našao pored Ronca bio je pogoden u rame.

Odjeknulo je nekoliko pucnjeva i čovjek s revolverom skotrljao se u vodu. Glava mu je bila gotovo raznesena. Uz branu su iznad vode ostale samo čizme.

Četiri preostala radnika bacila su oružje i podigla ruke. Razjareni farmeri zamalo su ih pobili.

Ronco se morao oštro umiješati.

— Uhapsite ih! — viknuo je. Izvest ćemo ih pred sud. Tko zapuca na čovjeka bez oružja, bit će optužen za ubojstvo. Ne zaboravite da ovdje zastupamo zakon.

Radnici su vezani i odvedeni s brane. Tri farmera vodila su ih prema konjima. Hodali su tako da budu pokriveni njihovim tijelima. No više nitko nije na tu skupinu pucao.

Ronco i osam preostalih farmera bili su zaklonjeni iza vagoneta. Odatle su mogli promatrati logor i, u slučaju potrebe, obasuti ga vatrom.

Radnici su se sklonili u kolibe i u skladišta.

Odatle se ponovo osula žestoka paljba. Gurajte kolica pred sobom! — reče Ronco. — Idemo bliže!

Mukotrpan posao bio je pokretanje maloga vlaka. Valjalo je upirati iz sve snage. Na kraju su ipak imali pokretni zaklon. Ronco se sa

* mackinaw, ili mackinac — teški pokrivač prema mjestu Mackinac (Michigan) gdje su bila skladišta robe za Indijance (op. ur.)

svojim ljudima približavao logoru.

Na pogodnu mjestu, bočno od logora i iznad njega, vagoneti su zaustavljeni podmetanjem kamenja pod kotače.

Iz logora su neprekidno pucali. S metala su frcale iskre, a odbijena zrna parala zrak.

U sredini logora bila je ograda u kojoj su se uznemireno sudarale mazge. Preplašeno su nalijetale na ogradu pokušavajući pobjeći.

Jedna je natrula daska popustila i koral se začas raspao. Mazge su bezumno jurnule logorom. Nekoliko ih je srušilo u panici šator koji je služio kao skladište.

Ronco je podigao ruku i zapovjedio da prestanu pucati.

Poslije nekog vremena zavladao je na strani farmera potpun mir. Nitko nije pucao.

— Predajte se, ljudi! — vikao je Ronco. — Otpor nema nikakva smisla. Nemate više izgleda. Tko izađe, bit će izrešetan.

— Ako mi ne možemo van, vi ne možete unutra! — odgovorio je Brian Dougherty.

Imao je pravo.

Ronco je morao nešto smisliti. Promatrao je logor, nastambe, skladišta, kola. Negdje mora biti dinamita, mislio je. Za gradnju brane potrebno je miniranje pa je dinamit morao negdje biti.

Razgovarat će s uhapšenim radnicima.

— Ljudi, što očekujete od pucnjave? — dovikivao je Ronco radnicima u logoru, nakon što je svojim ljudima dao kratke upute. — Protiv zakona ne možete.

— Zakon, pa zakon! — odgovarao je Dougherty. — Gospodin Murphy pričao mi je nešto drugo, a on mi je gazda. Dugo bi me uvjeravao da si šerif. Ne vjerujem ti. Potplatili su te farmeri, i to je sve.

— Dokazat ću da sam šerif! — uzvratio je Ronco. — Dodi ovamo i vidjet ćeš!

Iz logora je dopro smijeh. Nisam lud. Ako me želiš namamiti u klopku, dosjeti se nečega boljeg. Ili me posjeti ovdje, okićen šerifskom zvijezdom.

Taj se prijedlog Roncu nije svidio. Bio je uvjeren da će ga ljudi iz logora izrešetati čim se pojavi na čistini, ili će ga zadržati kao taoca. Tvrdili bi da je šerifsku zvijezdu ukrao ili našao.

Zakon u tom kraju nije vrijedio ništa više od čovjeka koji ga zastupa.

Ronco nije vjerovao da bi ljudi u logoru poštovali šerifsku zvijezdu.

— Ljudi! — viknuo je ponovo. — Poslušajte moj prijedlog. Četvorica vaših su kod nas. Predstaviti ću se kod jednoga od njih i poslat ću ga k vama. Zauzvrat dopustite da sklonimo ranjenike.

Neko je vrijeme vladala tišina.

— Dobro! — viknuo je tada Brian Dougherty. — Nit-

ko od nas neće pucati. Šerife, zauzdaj i ti svoje ljude!

U Doughertyjevu glasu osjećala se podrugljivost. Šerif!

Ronco je s jednim farmerom pošao prema čovjeku koji je ležao teško ranjen. Bio je onesviješten. Metak koji ga je pogodio sa strane ostao je u grudnom košu.

Ima li nade da će ranjenik preživjeti, Ronco nije mogao reći.

Stradali farmer odnesen je u miru. Bio je visok i težak i nije ga bilo lako prenijeti do konja.

Roncu se činilo da mu se istežu ruke, da su sve duže. Kod konja su ranjenika položili na pokrivač. Nekoliko koraka dalje dva su farmera čuvala četvoricu zarobljenika. Druga dvojica pazila su na konje, okupljene oko nekoliko hrastova.

Sve su uzde bile vezane zajedno pa se životinje nisu mogle razići. Samo je Roncov ždrijebac Wildcat stajao sam, pognute glave s uzdoma na tlu. On nije puštao k sebi strance.

Ronco izdvoji mladića u plavoj bluzi i sa željezničarskom kapom, odvede ga u stranu i pokaže mu šerifsku zvijezdu.

— Pogledaj ovo, mladiću! — rekao je. — Kako se zoveš?

— O'Tooley, gospodine.

— Slušaj me dobro O'Tooley. Čitava ova gradnja nije bila legalna. Cameron Murphy uopće nije imao dopuštenje da gradi branu i da dolinu pretvori u jezero. Za-

viri malko u ovaj brzojav iz šerifova ureda u Santa Feu.

Ronco je izvukao brzojav iz novčanika i dao ga O'Tooleyju.

O'Tooley je promatrao papir mrzovoljno i bez riječi.

— Znaš li čitati? — upitao ga Ronco.

O'Tooley kimne.

— Vjeruješ li mi sada?

— Čini se da je se u redu.

— U redu, O'Tooley. Što se tebe i tvojih drugova tiče, mogli biste biti optuženi za remećenje javnoga reda i mira. Ali vama, radnicima, ne može se dogoditi ništa osobito, jer ste radili vjerujući poslodavcu. Odgovornost snosi Cameron Murphy. Osim toga, njegove će ubojice morati odgovarati za ubojstvo šerifa Bucka Carsona koji leži negdje u temeljima brane. Mislim na Petea Fincha i Cartera Browna. Sve mi je to pričao jedan od vaših radnika. Finch i Brown saznali su to i ustrijelili su ga.

Ronco je spomenuo ime čovjeka koji je nestao iz logora čim je ispričao kako je slučajno vidio ubojstvo šerifa iz Horse Springa.

— Do sto đavola! — rekao je O'Tooley. — Zato je momak tako nenadano nestao. Svi smo razbijali glavu gdje bi mogao biti naš drug. — O'Tooley se zamisli. Dakle, šerif Carson zatrpan je živ u temelje brane? Na zahtjev Camerona Murohya?

— U to ne sumnjam!

— Vjerujem vam — reče

O'Tooley. — Uvjeran sam da ste pravi šerif. Buck Carson je bio u logoru, to je točno, i nitko nije vidio da je odjahao. Finch i Brown tvrdili su da je otišao po mraku. Lopovi! Rado bih znao gdje su. Dugo ih već nismo vidjeli u logoru.

— Brown je mrtav — rekao je Ronco. — Ustrijelili smo ga Lobo i ja kad je zajedno s Finchom htio ubiti Pokrowskija, koji je sam bio napao branu. Finch je bio ranjen i pobjegao je. Vjerovatno se utopio u jezeru.

O'Tooley je mislio na leševe O'Rourkea i farmerske žene, koje je zajedno s drugima promatrao kako bih nosi voda. O tome nije govorio. Šerif će to već saznati. Zbog pucnjave Rondo dosad nije mogao promatrati jezero.

— Što tražite od mene, šerife? — pitao je O'Tooley. —

Htio bih da odeš u logor i da razgovaraš sa svojim drugovima. Urazumi ih. Budu li dalje pružali otpor, zagreznut će još dublje. Ako umre ranjeni farmer, i to je za vas gadno. Još nešto, O'Tooley. Gdje je u logoru dinamit? Potreban mi je.

O'Tooley se lecnuo.

— Hoćete baciti u zrak moje drugove, šerife?

— Ni govora. Te tvrdo-glavce valjalo bi samo urazumiti. Htio bih da ne upotrijebe dinamit protiv nas. Sreća što dosad to nisu učinili, ali neki će ludak možda pokušati.

Mladi irski radnik razmišljao je šutke. Lijevi kraj usana nervozno se trzao.

Ronco je svojim mirnim plavim očima promatrao mladića.

O'Tooley je traži nešto u tim očima i onda se smirio.

— U redu, gospodine — rekao je. — Učinit ću što tražite, ali morate jamčiti da farmeri neće istjerivati pravdu linčom. Ako mislite da smo krivi, neka o tome raspravlja redovan sud. — Obećavam.

Ronco je znao da neće biti lako održati obećanje. Farmeri su razjareni i ogorčeni. Jedna farmerska obitelj nije uspjela pobjeći pred vodom koja je brzo rasla. Nisu ih nigdje vidjeli pa su pretpostavljali da su se utopili.

Iz te je obitelji bila žena čiji je leš viđen nadomak brani. Osim toga, u međuvremenu je nekoliko farmera lakše ranjeno a jedan će čovjek najvjerojatnije umrijeti.

Svi lakši ranjenici bili su još na položaju. I onaj čovjek koji je u jurišu na branu pogođen u rame. Čučao je u zaklonu iza vagoneta sa zgrčenim licem od bola.

O'Tooley je rekao Roncu u kojem je skladištu dinamit. Otišao je s njim do mjesta odakle mu je mogao pokazati baraku.

Skladište je bilo u sredini logora iz kojega se još tu i tamo pucalo. Prave borbe nije bilo.

Ronco je poveo O'Tooleyja do Loba koji je s dvojicom farmera držao položaj iza gomile dasaka. Treći farmer previjao je ranu rupcem i psovao.

Ronco je rekao Lobu za dinamit. Mješanac je odmjeravao položaj. I on je bio za to da se prodre do skladišta i da se time okonča borba.

Ranjeni farmer osuo je bujicu psovki. I on je bio mješanac, s ožiljkom od noža od usnice do jagodice. Doimao se poput čovjeka koji je stalno gubio. U dolini Negriti našao je utočište u kojem se mogao smiriti, a sada je i dolina potopljena.

Ronco je s gorčinom mislio o tome kako je Delano Trevor kod Cow Springa grubo nastupio prema najsiromašnijima među siromašnima, kao i Cameron Murphy ovdje u dolini. Kod Cow Springa stradali su meksički campesinosi (siromašni seljaci). Trevor ih je otjerao s njihove zemlje od koje su živjeli.

Ovdje su tako prošli siromašni farmeri, bijednici koji su odnekud bili izgnani. Oni nisu ni na što mogli utjecati. Nisu imali nikakve moći, kao što nisu imali ni novca. Za bogatoga bankara Murphyja bili su smeće.

— Nemojte pucati! — viknuo je Ronco. — Šaljem čovjeka na pregovore! Zove se O'Tooley. Vaš je drug. Pustite ga u logor.

O'Tooley je izvadio iz džepa rupčić koji je nekad bio bijel i privezao ga za štap.

Ne pucaj! — javio se svojim i prestrašeno izvirio iz zaklona.

Ronco ga prijateljski potapša po ramenu.

— Kreni, momće! I nemoj odati da se želimo domaći dinamita. Htio bih da ovo okončamo bez novih žrtava.

O'Tooley je vjerovao Roncu unatoč tome što nosi oružje poput revolveraša. No doimao se razumno i pošteno.

O'Tooley je krenuo. Ronco i Lobo čekali su u zaklonu dok je mladić stigao u logor. Tada su krenuli i oni.

* * *

— Hej, vi tamo, stanite! — viknuo je netko iz logora.

Ronco i Lobo nisu pomišljali na to da poslušaju zapovjed. Prasnulo je nekoliko hitaca. Meci su prošli blizu dvojice prijatelja. O'Tooley je prestrašeno kriknuo i nestao u najbližoj kolibi.

Bila je prazna. Irac se nije usudio ići dalje jer se sada pucalo i izvan logora.

Farmeri su saznali da Ronco i Lobo pokušavaju prodrijeti u logor. Htjeli su im pružiti vatrenu zaštitu.

Ronco i Lobo priljubili su se leđima uza stijenu skladišta i s olakšanjem su ustanovili da su u mrtvom uglu. Ali radnici su neprestano pucali. Osjećali su da se protiv njih nešto poduzima.

Lobo na trenutak proviri iza ulga. Jedva je trgnuo glavu natrag, kad je odjeknula pucnjava. Na mjestu gdje se bila pokazala Lobova glava meci su se zabili u dasku.

— Krenemo li prema skladištu, mogu nas tući iz dviju nastambi — reče Lobo. — Ali iz jedne nas mogu gađati samo kratko. Tri ili četiri

skoka... No oni drugi vidjet će nas na čitavu putu.

Ronco se provuče pored Loba i odluči da i on baci jedan pogled na položaj. Brzo se povukao. Zatim je skinuo šešir, stavio ga na cijev svoje vinčesterke i gurnuo ga naprijed. Odmah su se začuli i pucnji. Jedan je metak pogodio cijev Roncove puške i zamalo je istrgnuo iz njegovih ruku. Šešir je nalikovao na rešetko. Ronco udari njime po koljenu i stavi ga na glavu.

— Momci ne gađaju loše!

— rekao je. — Lobo, štiti me!

— Ronco, sjeti se da ti je sada šešir na glavi! — odvratio je Lobo. — Prijatelju, ako je želiš sačuvati, moraš skakutati poput zeca.

Ronco kimne. Nekoliko je puta predahnuo, promatrajući razdaljinu koju bi morao prijeći. Četrdesetak koraka, možda nekoliko više, ali pod kišom metaka dugačak je i pedalj.

Ronco je razmišljao.

Oklijevanje mu nije pomagalo. Odgađanje također.

U tri skoka izbjegao je iz polja koje su mogli tući iz obadviju nastambi. Ostao je čitav. Trčao je po nekoj lokvi. Voda je prskala po njemu.

Usamljen trkač u logoru bio je živa meta. Lobo je pucao kao mahnit, no sa dva prozora pucalo se po Roncu.

Iz jedne brvnare pucalo se i po Lobu. Brzo je uzvratio i pogledao što je s Roncom. Meci su se zabijali oko njega u blato.

Dugim skokom Ronco se domogne zaklona barake. Predahnuo je i zavirio kroz

otvorena vrata. Imala je i stražnji izlaz. Ta su vrata bila napola otvorena. Kraj njih je stajao visok čovjek plave brade koja je padala na crveni pulover.

Bradati je držao u ruci pušku remington. Kad je okrenuo oružje prema Roncu, on se brzo bacio na tlo. Činilo mu se da je iz cijevi izašla duga plamena jezičina. Olovo kalibora. 50 prošištao je iznad njega.

Ronco se otkotrljao nekoliko koraka, uspravio se napola i podigao pušku.

Čovjek s bradom zapucao je još jednom, no Ronco je bio brži. Drugi se metak zario na pedalj od Roncova trbuha.

Ronco nije imao vremena dugo gadati. Metak je pogodio bradatoga u vrat. Plava brada odjednom je bila zalivena krvlju. Čovjek je počeo krkljati i pao je.

Sav prljav, Ronco je skočio na noge i priljubio se uza zid. Zatim je provirio kroz vrata iza kojih je krvario čovjek s bradom. Više nije bio pri svijesti, no noge su se neprestano trzale, šake se stiskale i opuštale kao u grču.

Ta baraka bila je logorska kantina. U velikoj prostoriji služilo se jelo, u pokrajnjoj, maloj, kuhalo se. Nitko nije bio na vidiku, no Ronco je htio biti siguran da neće dobiti metak u leđa dok bude pružao zaštitu Lobu.

Pod blagovaonice bijaše prljav. Dugi stolovi i gruo istesane klupe također nisu

bili čisti. Kroz neoprane prozore probijalo se sunčevo svjetlo. Još se osjećao miris kave.

Iz kuhinje je dopro neki čudan šum i Ronco uđe.

Pred njim je stajao Kinez. Ukipio se uz ognjište. U ruci je držao dugačak nož. Zubi su cvokotali od straha. Protiv volje Ronco se morao nasmejati.

— Ne prilaziti! — rekao je Kinez lošim izgovorom. — Ti meni ništa, ja tebi ništa, jasno?

— Jasno! — reče Ronco logorskom kuharu i spusti pušku. — Ja tebe vezati, za tebe sve tad gotovo, u redu?

Kinez je škiljio prema visokom čovjeku i njegovoj puški. Tada je kimnuo i bacio nož. Ronco je našao uže i privezao je Kineza za stolicu.

— Tu miruj! — opomenuo je vezanoga i stavio zasun na vrata koja su iz kuhinje vodila napolje. Vrata blagovaonice nisu se dala zatvoriti, no Ronco ih podbije daščicom tako da se izvana više nisu mogla otvoriti.

Bude li netko htio ući, morat će ih provaliti.

Tada iskoči kroz prozor, privuče se uglu i mahne Lobu. Brzo je punio pušku i osluškivao pucnjavu. Iz logora i izvana neprestano se pucalo.

Kad je Ronco bio spreman, ponovno je mahnio Lobu. Kao i Ronco, Lobo je trčao krivudajući. Ronco je osuo paljbom nastambu iz koje su protivnici mogli tući

njegova druga. Pucao je što je brže mogao. Oko njega su frcale vruće čahure.

Lobo je uspio doći do zaklona.

— Skladište je tamo. Moramo brzo provaliti vrata i uskočiti unutra. Tada smo sigurni. Na eksplozivu sigurno nije želio nitko sjediti — reče Ronco.

Prijatelji su ispalili po nekoliko metaka i onda potrčali.

Pucalo se odasvud. Ronco i Lobo ispalili su u trku nekoliko hitaca. Bacili su se na drvena vrata skladišta i brava je izletjela iz ležišta.

Rondo se odmah priljubio uza zid s desne strane vrata, Lobo s lijeve. Obojica su teško disala.

— Malo je nedostajalo pa da nas postrijeljaju kao zečeve — reče Lobo.

— Aha — promrsi Ronco.

Lobo je podigao lijevi kraj svoga tamnog pamučnoga kaputa i pokazao rupu u visini slabina. Ronco upre prst u svoj šešir. Morat će kupiti novi. Stari može koristiti još samo kao cjedilo.

— Potražimo dinamit — rekao je.

Nije bilo potrebno dugo tražiti. U uskom skladištu bili su poslagani sanduci. U kutu su bila nagomilana šatorska platna. Na jednoj polici bio je alat i različite potreštine.

Sanduci s dinamitom bili su po strani, odvojeni. Na svakom je crvenom uljanom bojom pisalo: Eksploziv.

Lobo je svojim nožem otvorio najgornji od pet san-

duka. Ronco je pazio na vrata. Radnici u logoru vjerojatno su opazili što se događa, sudeći makar po žestokoj vatri.

Ronco je počeo tražiti duhan u džepovima kaputa. Bio je prljav. Slijepljena kosa visila mu je preko čela. Mirnim prstima smotao je cigaretu, upalio šibicu na gruboj daski i zapalio. Lobo je pripremio dinamit s kratkim štapinom i dodao ga prijatelju.

Ronco je povukao nekoliko dimova da razgori cigaretu. Kad je dobro gorjela, prinio je vrh štapinu. Štapin je počeo šištati. Tada Ronco baci bombu na krov susjedne kolibe koja je bila prazna. Upravo zato je bilo prikladno da pokažu što mogu učiniti s drugim nastambama. Odjeknula je snažna eksplozija. Podigao se velik oblak dima i prašine. Zrakom je poletjelo razmrvljeno drvo.

Kad se oblak raspršio, koliba nije imala krova. Jedna stijena bila je izvaljena, druga se naherila. — Predajte se! — doviknuo je Ronco radnicima u logoru. — Inače ćemo sve dići u zrak.

— Nisi dovoljno jak bacač!

— odgovorio je netko.

— Hoćete li da to provjerimo? — pitao je Ronco. — Dajem vam dvije minute za razmišljanje. Tada leti u zrak drugi.

Prošla je minuta i pol. U logoru se nije pucalo. Samo izvan njega planuo bi tu i tamo poneki hitac.

— Još pola minute! — viknuo je Ronco.

Tada se javio jedan pred-radnik.

— Ovdje Brian Dougherty. Govorim u ime ostalih. Predat ćemo se, ako ne bude linča i bude li zajamčen pošten postupak.

— Jamčim! — odgovorio je Ronco. — Bacite oružje i izađite podignutih ruku. Paljba se prekida.

Mnogi radnici osjećali su se nelagodno, vidjevši što se sve dogodilo zbog podizanja brane i kako je nekoliko ljudi poginulo.

Voda u jezeru još se penjala, ali još nije dosegla gornju granicu.

Brian Dougherty i drugi ljudi znali su da Ronco i Lobo mogu bez osobitih teškoća dići u zrak svako zdanje u logoru. Svaka eksplozija pružila bi im zaštitu dovoljno dugo da zauzmu novi položaj.

Nije potrajalo dugo i ljudi su počeli napuštati kolibe.

Farmeri su se približili, no više se nije pucalo.

III

Ubojica Saint približavao se Riju Grande. Uputio se na Pease River, gdje je trebalo da otme Jellica. Jahao je u svom crnom plaštu, sa šeširom nisko na čelu pa mu se lice gotovo nije vidjelo.

Izdržljiv ždrijebac uporno je kasao. Sunce je zalazilo. Osamljene stijene i kaktusi nalikovali su na spomenike, u predvečernjem svjetlu.

Saint je jahao kolnim putem koji se malo koristio, jer je vodio prema prijelazu koji je napušten zbog živoga pijeska i virova. Sjedio u sedlu opušteno kao da spava, no bio je sasvim budan. Sa sobom je vukao čitav arsenal oružja, kojim je dobro rukovao, a znao se dobro služiti i pesnicama. No u takav način borbe nerado se upuštao. S desne strane Saintova sedla bilo je uz standardni karabin winchester i velikokalibarski winchester 76, teško i nespretno oružje za daleke ciljeve. Uz negovu lijevu nogu opružila se malo skraćena sačmarica greener, ubojito oružje, kojim se mogla pomesti odjednom čitava skupina ljudi.

Ispod plašta, nosio je crn opasač s municijom. Meci-ma su bili odrezani vrhovi, pa se to doimalo užasno. U koricama na opasaču imao je armijski kolt s proširenim kokotom i sasvim mekim obaračem. Služeći se bridom šake mogao je pucati izvanredno brzo.

Slijeva, s drškom okrenutim naprijed, visio je buntli-ne special colt sa cijevi dugom trideset i pet centimetara. Osim toga imao je još dva noža za bacanje i sakri-veni derringer.

To oružje Saint nije nosio uvijek sa sobom. Volio ga je fanatično, skupljao i čuvao. Imao je čitavu zbirku i u njoj je birao ono što mu se činilo najpogodnijim. Ponekad je birao posebno oružje, prema žrtvi.

Kad je, na primjer, imao narudžbu da ubije moćnoga i utjecajnoga čovjeka, uzi-
mao je revolver smith &
wesson s gravurama, luk-
suzne izvedbe.

* * *

Saint je jahao prema rijeci
čija se površina svjetlucala
na posljednjim sunčanim
zrakama. Tada je čuo kako
je negdje u blizini zafrktao
konj. Sljedećega trenutka
iza obalnog grmlja pojavila
su se dva ruralesa.

Jedan je držao spremnu
pušku, drugi revolver le
Mat, rijetko oružje, koje je
imalo devet metaka i cijev
za sačmu. Ruralesi su imali
šešire širokih oboda. Preko
grudi im je bilo prekriženo
remenje s mecima. Hlače su
im bile uske, no mamuze su
premašivala veličinu kova-
nice od dvadeset dolara.

— Hej, hombre! — dovik-
nuo je jedan mekim španjol-
skim. — Što tražiš ovdje? Vi-
dimo da si rijetka ptica, ali
ujedno te moramo upozoriti
da si nelegalno prešao gra-
nicu.

Saint nije odgovarao. Sje-
dio je nepomično poput ki-
pa.

Ruralesi su prišli bliže.

— Ovaj nosi sa sobom
skladište oružja! — reče dru-
gi čijim je žilama očito kola-
la indijanska krv. — Paco,
pred nama je rijetka zvjerka.
Hej, jesi li nijem?

Saint je tupo buljio pred
sebe. Njegovo izbrazdano li-
ce bilo je ukočeno. Činilo se
kao da ih i ne vidi. Njegov je

pogled bio uprt nekamo u
daljinu, u večernje rumenilo.

— Momak je čudan — pri-
pomenuo je prvi. — Možda
mu nisu svi kod kuće!

Rurales je u ruci držao re-
volver. Ljevicom je uhvatio
Santa za rame i prodrmao
ga.

— Hej, ti, nisam li te nešto
pitao?

Kako je Saint i nadalje sje-
dio na konju nepomičan i
odsutan, ruralesi su trenu-
tak postali neoprezni.

Napetost je popustila. I to
je bila njihova posljednja po-
greška. Saint se naglo
trgnuo i u ruci mu je već bio
kolt. Odjeknula su dva puc-
nja i dvojica ruralesa spuz-
nula su na tlo. Konji su po-
čeli rzati i bježati.

Saint je mirno napunio
oružje, ogledao se i kad ni-
koga nije vidio, spustio je po-
gled.

U čitavoj okolini bila su sa-
mo ta dva ruralesa. Unatoč
tome Saint je oprezno zašao
u grmlje i jahao neko vrije-
me u zaklonu. Tek tada se
ponovo vratio na put.

Ukočeno, oštro ubojičino
lice razvuklo se u podsmi-
jeh.

Zaustavio je konja, sjahao,
kleknuo i okrenuo se prema
večernjem rumenilu koje je
oblijevalo vrhove brda. Po-
čela je njegova revolveraška
molitva, sotoni.

— Sotono — govorio je —
koji jesi u paklu, čast imenu
tvojemu, hvala ti za tvoja ne-
djela. Još je neko vrijeme
klečao, a zatim ustane pride
konju koji je strpljivo čekao
i lako se popne u sedlo. Po-

tjera konja i uđe u široki i plitki Rio Grande, iz kojega su virili natoloženi pragovi pijeska. Spretno je izbjegao nesiguran pijesak, dubine i virove.

Uskoro je na drugoj američkoj strani obale, nestao u grmlju. Jahao je prema Pease Riveru po maloga Jellica.

IV

Cameron Murphy nije bio u dolini, kao što je Ronco već bio zaključio. Inače bi se već javio. Otpor bi tada bio bolje organiziran. Ovako su se napušteni graditelji predali.

Razoružani ljudi stajali su na rubu logora i mrzovoljno buljili pred sebe. Nekolicina je bila ranjena, no nitko teško. Bile su to većinom ozljede od krhotina. Dvadeset farmera bilo je na straži oko zarobljenika.

Farmerski konji, Lobov Pinto i Roncov Wildcat dovedeni su u logor.

Prošlo je podne. Iza brane ljeskala se voda.

Isaac Hailey, jak Crnac, farmer, zagledao se u vodu i počeo gundati. Ubojice Camerona Murphyja, Finch i Carter, pretukli su ga prije nekoliko dana. Tragovi su se još vidjeli na licu.

Batine, međutim, nisu slobodile Isaaca Haileyja. Ostao je ponosan, bivši rob koji je htio biti slobodan.

— Moramo minirati branu — rekao je. — Neka voda teče kako je tekla prije. Dinamita ima. Što čekamo?

— Polako! — rekao je Ronco. Maločas je bio bacio izrešetani šešir i vjetar se igrao njegovom plavom kosom. — ako miniramo branu, izazvat ćemo vodeni val. Jezero, doduše, još nije puno, ali će voda dosta toga opustošiti.

— Što da se ovdje opustoši? — pitao je Xanty Xantenhofen. — Nije li sve otišlo k vragu? — Pri tom je Xantenhofen strpao duhan u jednu stranu usta, pa se činilo da mu je polovica lica natečena. — Budemo li dobro minirati, voda će krenuti suhim koritom Perdida. Pa i kad bi se pojavio val, povući ćemo se. Nikome se ne može ništa dogoditi. Do Horse Springa voda će se smiriti.

Ronco je razmišljao. Popeo se s Lobom na branu i pitao ga što on misli. Mješanac je promatrao jezero. Snuffyjev leš se približio i mogao se dobro prepoznati. Ronco i Lobo nisu žalili za starim prevarantom i izdajicom.

Lobo je skinuo šešir i poravnao kosu, koja se spuštala preko ovratnika.

— Nisam inženjer — rekao je — ali riskirao bih. Xanty ima pravo. Ovdje na otvorenom ništa se neće dogoditi.

I Ronco je tako mislio. Još je jednom pogledao branu. Njena je gradnja zacijelo mnogo stajala. Vratio se k farmerima. Kretao se lako i gipko, dok su farmeri hodali teškim korakom i sporo.

Čak i kad je mirovao, na

Roncu se vidjelo da je pun snage.

— Ljudi, minirat ćemo branu — rekao je farmerima. — Priredite sve što je potrebno. Hailey i Xantenhofen idu sa mnom da nađemo pogodno mjesto.

Ronco je s tom dvojicom otišao, dok je Lobo ostao da s ostalima, koji nisu čuvali zarobljenike, pripremi eksploziv.

U zaklon su odvedeni ranjenici, razoružani radnici i konji. Oni su imali tri mrtva i sedam ranjenih, nijednoga teže. Kod farmera je bilo šest ranjenih.

Razoružani radnici nisu bili vezani, jer je straža bila jaka.

— Pustite nas da idemo — gundao je jedan. — Mi smo siromasi kao i vi. Radili smo što nam je rečeno. Ako minirate branu, Cameron Murphy neće nam više dati ni centa, i time smo dovoljno kažnjeni.

Jedan farmer uhvatio je govornika za ovratnik.

— Ako ti saspem zube u grlo, umuknut ćeš! — obrecnuo se. Što smo mi tražili ovdje u dolini? Mir da možemo živjeti i raditi. Podigli ste branu i nekoliko je nevinih ljudi stradalo. Drugi su izgubili tlo pod nogama. Za to ste bili plaćeni?

Lobo je uhvatio bradatoga farmera za rame i trgnuo ga natrag.

— Smiri se! — rekao je oštro. — Dosta!

Toga trenutka jedan je predradnik oborio dvojicu farmera pesnicom. Čovjek je

odhvatio pušku jednoga od njih i skočio na najbližega osedlanoga konja. Bilo je to zdepasto radno grlo. No dobar ga je jahač oštro potjerao, polegao je po širokim leđima i nestao u grmlju.

Povici i nekoliko hitaca nisu ga zaustavili. Nitko ga nije pogodio. Odmicao je brzo, izgledi su bili sve manji. Nekoliko farmera htjelo je krenuti u potjeru.

— Ostanite! — vikao je Lobo. Sada ćemo minirati branu i u dolinu će navaliti voda. Hoćete li da se podavite? Jedan bjegunac za nas je beznačajan. Zar nemate dovoljno zarobljenika? Neka čovjek ide!

Farmeri su gundali, no poslušali su mješanca. U njihovom kraju Lobo je bio poznat kao žestok borac. Bio je miran i nepogrešiv u rukovanju revolverom, čovjek s iskustvom iz mnogih teških borbi. Istodobno je imao mnogo zajedničkog s farmerima iz Negrite, koji su također bili izopćenici. Jedina razlika jest što Lobo nikad nije pokušao da se skrasi na jednom mjestu.

Nadzor nad radnicima odmah je pooštren. Nijedan se više nije odvažio da bježi.

Mrtvi graditelji brane odneseni su na brdo. Snuffyjev leš izvučen je iz vode.

Na zgrčenom Snuffyjevu licu vidjelo se da je teško umirao.

Ronco, Hailey i Xantenhofen našli su mjesto gotovo u sredini brane koje im se činilo najpogodnijim za postavljanje eksploziva. Brzo

su donijeli dinamit i potreban alat. Uz pomoć trojice farmera prionuli su na poslu.

Iznad samoga temelja izbušili su dvije rube u koje su stavili dinamit. Detoniranje prednjega punjenja aktivirat će ostala. Ronco je odmjerio štapine tako da se eksplozija mogla očekivati otprilike za pet minuta.

Preostali ljudi povlačili su se pored napuštenoga logora na brdo. Ronco je čekao znak da su svi ljudi i konji na sigurnom. Tada je spalio oba fitilja i krenuo da potraži zaklon.

Tek što je prešao dvadesetak koraka, iza njega je odjeknula eksplozija. S jednim fitiljem nešto nije bilo u redu, inače ne bi došlo tako rano do detonacije. Zemlja, blato i kamenje osulo se zrakom.

Tlak zraka podiglo je Ronca kao list papira. Pao je potrbuške, zarivši se licem u tlo. Obasula ga je kiša zemlje i blata. Kad je ustao, bio je nesiguran na nogama. Ogledao se i počeo opipavati bolna mjesta po tijelu.

Zapjenjena voda šiknula je kroz otvor.

Lobo je pritrčao prijatelju i uhvatio ga za ruku.

— Hajde, miči se! Brana svakoga trenutka može popustiti. -- vikao je.

Obojica su potrčala uzbrdo. Ronco se brzo pribrao. Nakon dvadesetak koraka koračao je sigurno kao da se ništa nije dogodilo.

Eksploziralo je samo jedno punjenje, pa je dio brane

bio probijen. Voda nije potekla snažno kako su očekivali.

Ronco je otresao odijelo. Ruke su mu bile kao da je rovao po upravo izoranoj njivi.

Mutna smeđa voda probijala je kroz napuklu branu u korito Rija Perdida. No brana bijaše tako čvrsta da je miniranje nije uzdrmalo. I sama rupa širila se sve sporije.

— Od toga neće biti prave koristi — rekao je Isaac Hailley. — Budemo li čekali dok se jezero isprazni na ovaj način, dočekat ćemo ovdje i Novu godinu.

— Moramo još jednom minirati — reče farmer, nizak i debeo Meksikanac okrugla lica.

Njegovu kaputu bilo je potrebno krpanje, hlačama također. Na nogama je imao sandale, u rukama prastaru puščetinu koja se punila sprijeda kroz cijev. Primjerak je potjecao iz meksičkog rata 1848.

— To je opasno — reče Lobo — Ako želimo nešto postići, morali bismo dinamit postaviti blizu probijene rupe. Tko jamči da pri tome neće prodrijeti voda.

To nije mogao jamčiti nitko. Popusti li brana za vrijeme postavljanja dinamita, ljudi će se utopiti u bujici.

Ronco, Lobo, farmeri i radnici promatrali su branu i jezero koje je stvorila, otvor i pritok vode. Tada je Lobo odlučio.

— Jednom si ti pokušao — rekao je Roncu — sad ću ja.

Do vraga, valjda ću imati dovoljno sreće, prijatelju!

— Pomoći ću — ponudio je crvenokosi predradnik Brian Dougherty. — Zauzvrat dobivam slobodu. Ljudi, shvatite da mi građevinci nismo ništa skrivili. Cameron Murphy uvijek nam je govorio da se s farmerima u dolini Negrita o svemu dogovorio. Osim toga, na gradilištu su neprestano bila njegova dva psa čuvara, revolveraši Pete Finch i Carter Brown. Na svako gundanje latili bi se revolvera. A kao što znate, s Cameronom Murphujem i njegovim ortakom nema šale.

— Tko je bio taj? — pitao je Ronco.

Brian Dougherty je šutio. Ronco je morao zaprijetiti posljedicama koje donosi prikrivanje krivaca.

Radnik Frank Berry reče:

— Nema smisla da i dalje šutimo — rekao je ostalima.

— Cameron Murphy nam je ovdje podvalio. Nije bio pošten. Sve više vjerujem šerifu da je njegov drug Carson iz Horse Springa živ zatrpan u temeljima.

Nitko više nije sumnjao da je Ronco pravi šerif. Otpor graditelja brane pomalo je popuštao.

— Te zmiје, Fincha i Cartera, nismo podnosili — rekao je radnik u prljavom ogrtaču. — Svuda su zabadali nosove. Gledali su nas kao da su im oči staklene. S nedjelima Fincha i Cartera ne želimo imati veze.

Tako to biva. Odjednom nitko ne želi primiti krivnju

na sebe. Krivnja se svaljuje na odsutne i na mrtve.

Frank Berry opisivao je Murphyjeva kompanjona, čovjeka koji je nekoliko puta dolazio u logor i tada stanovao s bankarom u kolibi. Ronco do toga trenutka nije znao da je Murphy imao zasebne stambene i poslovne prostorije. Mislio je da je bankar uvijek dolazio iz Horse Springa i istoga se dana vraćao kući.

Murphy je toga čovjeka, kojega su radnici smatrali kompanjonom, zvao Delano.

— Ne znam je li mu to ime ili prezime, šerife — rekao je Frank Berry.

— Ime — reče Ronco. — Zove se Delano Trevor. Tražim ga zbog različitih stvari. I zbog ubojstva s one strane Sierra Tularose, kod Cow Springa. Našla su se dva prava! Gdje je Murphyjeva koliba?

Frank Berry je pokaže. Brian Dougherty i dvojica drugih predradnika nisu bila zadovoljna što je Frank Berry progovorio i što je našao podršku kod nekih ljudi. No nisu se u to miješali.

— Pogledat ću najprije tu kolibu — rekao je Ronco. — Tada ćemo minirati. Tko pomogne, bit će pušten. Radit će pet ljudi. Tko se javlja?

Mnogi su podigli ruke. Ronco je prepustio Brianu Doughertyju da izabere četvoricu.

Ronco je razmišljao o tome kako ne bi imalo smisla da sve radnike vodi u Horse Spring i da ih tamo optužuje. Ništa se time ne bi posti-

glo. Oni su sukrivci, ali ipak su samo sitne ribe. Glavnu krivnju snosi Cameron Murphy i on mora odgovarati.

Radnici su podizali branu, premda su se morali pitati neće li biti ugroženi farmeri u dolini. No neka je sada uz određen rizik sruše. Lobo ne mora riskirati svoj život.

Ronco je otišao do kolibe koju mu je pokazao Frank Berry. Mecima je razbio bravu i ušao. Koliba bijaše prilično prostrana, sa dvije sasvim udobno namještene prostorije. Jedna je služila za spavanje i dnevni boravak, druga bijaše ured.

U spavaćem dijelu bio je uzak pomoćni ležaj. Na njemu je zacijelo spavao Delano Trevor.

Ronco je pažljivo tretražio cijelu kolibu. Nadao se da će naći nešto, što bi mu otkrilo gdje bi se sada Murphy i Trevor mogli naći. Kad je za to pitao radnike, samo su sljednicali ramenima.

U ormaru je našao stari kaput i dvije kišne kabanice. U uredu je bio stalak za puške, sa dva karabina i jednom sačmaricom, što Ronca nije zanimalo. Na zidnoj polici bili su dokumenti, računi i platne liste. Roncovu pažnju privukao je ovitak na kojemu je pisalo »Prodaja prava na vodu«.

Ronco je sjeo za Murphyjev pisali stol. Listajući papire našao je dopise upućene različitim ljudima, moćnim farmerima ili osobama koje su na njih mogle utjecati. Najživlje se Cameron Murphy, očito, dopisivao s »Far-

mers' Land Association« u San Augustinu.

Udruženje je zastupao pravnik Hunter Godfrey. Čitajući njegove zapetljane rečenice, Ronco je tresao glavom.

Hunteru Godfreyju i udruženju koje je zastupao poslani su planovi brane i jezera, te proračuni o očekivanom kapacitetu natapanja. Kad je čitao posljednji dopis, Roncovo srce počelo brže kucati.

Hunter Godfrey je pisao da bi htio sve to vidjeti. Ako bi njegovi dojmovi bili pozitivni, mogli bi se 13. ožujka održati pregovori »Farmers' Land Associationa« i investitora u San Augustinu.

Trinaesti je danas! Tako je Ronco saznao gdje je Cameron Murphy, a s njim možda i Delano Trevor.

Ronco uze dokazni materijal i izađe iz kolibe.

Brian Dougherty i četvorica radnika pripremali su sve što je bilo potrebno za drugo miniranje. Radili su brzo, u strahu da bi brana ipak mogla popustiti.

Ništa se nije dogodilo. Kad je dinamit eksplodirao, odvalio je velik dio brane. Voda je padala i sa sobom je s kraja logora donijela dvije kolibe i hrpu složenih dasaka.

Snažan val nije učinio velike štete u dolini. Odnio je samo nekoliko koliba. Brzo se razbio u nekoliko tokova i kilometar niže od brane slijevao u korito Perdita. Voda je sada tekla iz jezera kroz široki otvor koji se i da-

lje povećavao. Vodostaj u starom koritu je rastao.

No sve to nije nikoga zabrinjavalo. Voda je otjecala tako da će pražnjenje jezera trajati dan-dva.

Ronco je promatrao branu i mislio na šerifa Bucka Carsona, koji je obavljao svoju dužnost i ostao tu negdje u temeljima. Vjerojatno nikad neće biti nađen, jer točno mjesto nitko više ne zna.

Kad se dolina Negrita oslobodi vode, proći će mjeseci da se osuši pa da se u njoj nešto može raditi. Njive i livade opustošene su i na njima će ostati mulj. Da bi ta zemlja ponovo bila plodna, bit će potrebno mnogo rada i novca, koji je mnogim farmerima i te kako nedostajao. Neki neće moći nabaviti alat i sjeme i morat će dići ruke od svega. Rasplinut će se njihov san o normalnom životu.

Ronco je stisnuo zube tako da su ga zaboljele vilice. Uvijek je svaka nesreća najteže pogađala najslabije.

— Sada znam gdje ću naći Camerona Murphyja — rekao je farmerima koji su buljili u vodu.

Ljudi su se odmah okrenuli prema njemu i čvršće stisli oružje.

— Gdje je? — pitalo je nekoliko muškaraca odjednom. — Gdje se krije lopov?

Objesit ćemo ga ili ćemo ga tući dok ne izdahne. Našu lijepu dolinu pretvorio je u pustinju. Uništio je naše domove. Zbog njega smo sve izgubili.

— Bez linča! — reče Ronco odlučno. — Ostat ćete ovdje i brinuti se o tome da se jezero sasvim izprazni. Radnici koji su podigli branu, srušić će je. Tada možete ići kamo hoćete, a ja ću se pozabaviti Cameronom Murphyjem.

Mnogi su farmeri htjeli da radnici budu strože kažnjeni. Ronco ih je nastojao umiriti. Nikome neće pomoći ako ih sud novčano kazni ili da odsjede u zatvoru nekoliko tjedana. Prema tome, bilo bi bolje da se napravi posao od kojega bi farmeri imali neke koristi, makar se time njive ne bi obnovile.

— Ima pravo, ljudi — rekao je Isaac Hailey. — Poslušajte šerifa. Moramo pljunuti u šake, stisnuti zube i početi još jednom iz početka. Budemo li složni, uspjet ćemo.

— Nije trebalo da podižemo branu, ako je sada moramo rušiti — rekao je Brian Dougherty, glavni zastupnik radnika.

— Trebalo bi da vas prebijemo — doviknuo je mladi farmer. — Nikad se još nije dogodilo da se potopi čitava dolina s njivama, pašnjacima, životinjama i ljudima, samo zato da bi netko zaradio.

— Mir, Corny, mir! — opominjao je Xanty Xantenhofen. — Od galame nema nikakve koristi.

— Aha — žestio se mladi čovjek — tako? A zaboravljaš da je moja Myriam u bijegu pred vodom pobacila? Dijete je mrtvo, farma je uni-

štena. I da onda budem miran, je li?

Farmeri su gundali. Tu i tamo bilo je glasnih prijetnji, većina ih je ipak razmišljala što da poduzme. Ronco je vjerovao da može ostaviti farmere s radnicima.

Isaac Hailey i Xanty Xantenhofen jamčili su da će održavati red i da će sve teći kako je odlučeno. Teške ranjenike odvest će u Horse Spring. Trojicu mrtvih radnika i Snuffyja O'Rourkea pokopat će u dolini.

Brian Dougherty i četvoriца koja su s njim minirala mogli su odmah otići kamo su nakanili.

Ronco i Labo doveli su i odsedlali konje. Pola sata kasnije jahali su prema sjeveroistoku.

V

U San Augustinu pregovori između Camerona Murphyja, Delana Trevora i »Farmers' Land Associationa« oteglí su se, u prvom redu zaslugom pravnika Huntera Godfreyja. Da bi rekao koliko je sati, Godfrey je izrekao pet rečenica i najmanje trideset riječi.

Poslijepodne prvoga dana pregovora bilo je na izmaku. Uvečer je sjednica odgođena za sutra. Cameron Murphy i Delano Trevor povelí su farmere u salune San Augustina, ne zaboravivši pri tom obilazak mjesne javne kuće.

Obojica su bila široke ruke. Plaćali su većinu računa, znajući da će se to isplatiti.

Slijedećega jutra, točno u osam sati, Hunter Godfrey je sjedio na svom mjestu u dvorani, jer on nije sudjelovao u pijankama.

Godfrey je dugo sjedio sam. Cameron Murphy i Delano Trevor pojavili su se tek oko devet, a farmeri, marni od bučno provedene noći, oko deset. Hunter Godfrey pobrinuo se u međuvremenu da ih posluže jakim kavom.

Tada na stolu nije bilo ženskih pića. Farmeri su tupo zurili pred sebe. Cameron Murphy i Delano Trevor također se nisu najbolje osjećali. Izmijenjeno je nekoliko opaski o tome kako je protekao jučerašnji dan, ali nitko nije bio razgovorljiv. I to malo što je rečeno, Hunter Godfrey je prečuo.

Trijezni pravnik se nakakšljao.

— Ehm, dakle, ehm, htio bih ukratko reći što smo jučer zaključili.

— Godfrey, zaboga, svi smo bili prisutni — rekao je farmer Muller. — Toliko pamćenja ima svatko.

— Ali jutros u vašoj glavi nema ničega osim viskija, gospodine Mulleru — reče Godfrey zajedljivo. — Ehm, dakle, valja načiniti sažetak. ponudili smo šezdeset centí mjesečno za natapanje jednoga hektara. Gospodinu Murphy je tražio osamdeset. To je posljednji izvještaj.

Začudo je Godfray jadnom bio kratak i jasan.

— Dosta je govorancija — obrecnuo se snažni Ed Muller na svoj način. Njegovo

svečano odijelo bilo je izgužvano, košulja zamrljana. Šešir je negdje ostavio, vjerojatno u javnoj kući, nije se mogao točno sjetiti. — Cameron i Delano dobro znaju da je stražnjica uvijek straga, i kad je u gaćama, do sto vragova!

Hunter Godfrey je prijekorno škiljio preko naočala i nakašljavao se.

Četvorica od šest farmera zapuše debele cigare. Dvorana je začas bila zadimljena.

— Hoćemo da se okončaju pregovori — nastavljao je Ed Muller. — Ne mogu izdržati još jedno lokanje kakvo je bilo ono sinoć.

Farmeri su se smijali. Murphy i Trevor slagali su se s Mullerom. I oni su pili više nego su predvidjeli jer su se s farmerima bratimili, što se Hunteru Godfreyju nikako nije svidalo.

— Stali smo kod šezdeset i osamdeset centi — rekao je Ed Muller. — Dakle, složimo se sa sedamdeset i gotovo.

— Sedamdeset i pet — dobacio je Cameron braneći svoje interese.

Godfrey bi najradije čupao kosu. Bio je siguran da će iznuditi šezdeset ili šezdeset i pet, no to je sada propalo.

Farmeri su se pogledali. Ed Muller je upravo htio nešto reći, kad su se naglo otvorila vrata. ušao je potpuno iscrpljen čovjek. Kosa mu je visila preko lica. U rukama je imao pušku. Pošto je prema Murphyju.

— Gazda — rekao je — dolazim s brane!

— Kasnije, kasnije! — odgovori Murphy, sluteći da se dogodila katastrofa.

No došljak, predradnik koji je pobjegao tik prije miniranja, nije htio čekati.

— Brana više ne postoji! — izustio je. — Farmeri su je minirali. S njima je bio zamjenik saveznog šerifa, neki Ronco. On je to odredio, u ime zakona. Uspio sam se domaći konja i pobjeći. Iza sebe sam čuo dvije snažne eksplozije i vidio sam kako se riječno korito puni vodom.

Predradnik Price bio je jedan od dvojice ili trojice u logoru koji su se ubrajali među Murphyjeve povjerljive ljude i zato je znao gdje je gazda.

Farmeri su uzbuđeno galamili. Predradnik je bio također uzbuđen i nesposoban za razmišljanje.

— Što imamo sada od nelegalne gradnje? — govorio je. — Sve će to loše svršiti za sve nas.

Farmeri su ustali.

— Nelegalna gradnja? — vikali su. — Gradnju nije odobrila vlada Novog Meksika?

Murphy se nije predavao. Žmirknuo je očima i odmahnuo rukom.

— Ah, što znači nelegalno? Sve je dogovoreno. Ostale su samo formalnosti. Počeli smo graditi prije jer je postupak kod vlasti spor. Odobrenje je trebalo da dobijem prije četiri mjeseca. Kako sam mogao znati da

će se to baš takao otegnuti? Najmanje deset puta rečeno mi je da će sve biti gotovo sljedećega tjedna.

Farmeri su znali da vlasti nisu najbrže. Otezanja nisu bila rijetkost i uistinu se događalo da su ceste odavno u prometu, a nadležni organi još nisu dali svoje odobrenje.

— Što mi je preostalo? — pitao je Morphy. — Da obustavim radove? Promislite, ljudi, što to stoji! Radnike bih morao plaćati, iako ne bi radili. Materijal bi propao.

Pridošli predradnik shvatio je konačno da tu ne može otvoreno govoriti. Sjeo je na stolicu i šutio. Godfrey je listao dokumente. On nije bio iznenađen kao farmeri.

Od samoga početka Godfrey je znao da mu Murphy ne može pokazati službeno odobrenje za gradnju, ali ni-je mu ni tražio. Njega je branjivala jer je farmeri-ima njegovu udruženju na-činje bilo potrebno.

Farmeri u dolini Negrita nisu bili članovi udruženja, ali ga zanimali.

— Ehm, ehm! — iskašljao se Godfrey kad se prvi putor stišao. — To mijenja stvari, naravno. Ehm, bio sam uvjeren da je propisima zadovoljeno, kao što ste mi rekli, gospodine Murphy.

— Pa, do vraga, sve je bilo tako reći u rukama — rekao je Murphy.

— Ehm, ovaj, onda morate odmah u Sante Fe da se pobrintete da dobijete dokumente. Tada bismo mogli nešto pokazati tome šerifu Roncu. Pravno je sve jasno.

Brana koja je ovom kraju prijeko potrebna, bila je dovršena. Taj Ronco, mali šerif, minirao ju je na svoju ruku. Ehm, a morao je najprije zatražiti odluku najvišeg suda.

Godfrey je počeo tonuti u svoja pravna razmišljanja koja nitko više nije slušao. Cameron Murphy i Delano Trevor znali su da su farmeri na njihovoj strani. Farmeri iz »Farmers' Land Association« bili su za projekt i pružat će podršku.

Farmeri su htjeli doći do vode, željeli su uvišestručiti prinose na svojim farmama.

— Naravno, odmah idemo u Sante Fe — rekao je Murphy. — Ronco će još i te kako žaliti što je minirao branu. Sve će, dakako, biti ponovo sagrađeno. To je razumljivo. Tu nema dvojbe. Htio sam vam to jasno i glasno reći.

Murphy, Trevor, Godfrey i farmeri brzo su se sporazumjeli. Murphy i Trevor, kao i predradnik koji je donio vijest o miniraju moraju odmah krenuti iz grada.

Godfrey je htio iskoristiti svoje veze i poduzeti sudske korake protiv Ronca. Farmeri iz udruženja traže natapanje i zauzet će se za njega.

Murphy će to morati priznati pri određivanju cijena vode. Na ponovnim pregovorima morat će biti mekaniji, mislio je Godfrey.

— Tko je zapravo taj Ronco? — pitao je.

— Onaj koji je okrivljen za pokolj kod Halcona — reče Cameron Murphy, kojemu

je o tome pričao Delano Trevor. Ne shvaćam — kako je postao šerif.

Bila je to druga bomba toga prijedodneva.

— Što? — javio se Ed Muller. — Izdajica iz kanjona? Ako se ne varam, njega goni zakon i vojska? Crvenokošci su tada pobili dvjesto žena i djece. I taj je čovjek šerif?

— Rehabilitiran je, doduše — reče Delano Trevor — ali u tajnosti. Sve je to nekako čudno.

— Takav čovjek ni u kom slučaju ne može zastupati zakon. Događaji su već pokazali kakve su posljedice. Pobrinit ćemo se da Ronco ne bude dugo šerif i da ljudi koji su mu dali zvijezdu snose primjerene posljedice — reče Godfrey.

VI

Bilo je podne kad su Ronco i Lobo ujahali u San Augustin. Noću su odspavali samo nekoliko sati. Žurilo im se da nađu čovjeka koji je pobjegao malo prije miniranja brane, jer su računali s tim da će obavijestiti Murphyja. Prijatelji su željeli stići dovoljno rano da zapapre Murphyju pregovore.

San Augustin bio je čist gradić u dolini, okružen oranicama i pašnjacima. Gотовo sve kuće bile su svježe obojene. Ispred mnogih su bili vrtovi.

Ronco i Lobo su u svom teškom životu mnogo toga iskusili. Znali su da vanjski sjaj može prikriti licemjerje, zavist, netrpeljivost, usko-grudnost i nasilje.

— Ja ću u »Farmers' Land Association« a ti ćeš pročešljati grad — rekao je Ronco.

— Bude li neprilika? — pitao je Lobo.

— Neće pucati na saveznoga šerifa — rekao je Ronco. — Neće se usuditi, bar ne ovdje u gradu.

— Nadam se da imaš pravo, prijatelju.

Lobo je skrenuo konja i pošao prema salunu. U takvu malom gradu to je pravo mjesto za prikupljanje novosti. Ronco je jahao dalje. Svijetlozelenu zgradu farmerske organizacije nije mogao promašiti.

To je zdanje bilo u glavnoj ulici. Ronco je sjahao i privezao Wildcata. Ogledao se i ušao u prizemlje, zatrpano alatom i sjemenjem. Ulaz i izlozi bili su uvučeni, prvi kat izbočen, poduprt drvenim stupovima.

Iza pulta je stajao čovjek s dugim zaliscima.

— Čime da vas poslužim, gospodine? — pitao je čim se Ronco pojavio.

Ronco prikopča šerifsku zvijezdu na kaput.

— Tražim čovjeka koji se zove Cameron Murphy — rekao je. — Čujem da ovdje vodi pregovore. Gdje ga mogu naći?

U lisičjem pogledu prodavača Ronco je vidio da nešto zna, no lagao je.

— Članovi predsjedništva i pravnik Hunter Godfrey, koji zastupa interese »Farmers' Land Associationa«, imaju u kući sjednicu, ali o nekom Murphyju ne znam ništa. Ako želite u dvoranu

za sjednice, morate ući sa zabatne strane.

Ronco kimne i izađe iz trgovine. U kuću je ušao iz sporedne ulice. U hodnik je dopirao žamor. Olabavio je koš u koricama i poravnao kaput. Tada je zakucao. Glasovi su zamukli. Netko je rekao da može ući i Ronco otvori vrata.

Prostorija je bila zadimljena. Sedam muškaraca zagledalo se u došljaka koji je stajao i odmjeravao prisutne.

Na visoku i plećatu Roncu ništa nije izmaklo ispitivalačkim pogledima, ponajmanje oružje koje je nosio poput revolveraša.

Farmeri su osjećali opasnost.

— Što tražite, gospodine?

— pitao je čovječuljak u olinjalom sivom odijelu. — Ja sam pravnik »Farmers' Land Associationa«, Hunter Godfrey.

— Ja sam savezni šerif, a zovem se Ronco. Tražim Camerona Murphyja, bankara u Horse Springu, i Delana Trevora, prijašnjega vlasnika rudnika u Silver Cityju. Okrivljeni su za remećenje javnoga reda i mira, poticanja na ubojstvo i drugo.

Ronco je pretpostavljao da je Delano Trevor s Cameronom Murphyjem u San Augustinu.

— Zašto dolazite k nama?

— pitao je Godfrey.

— Cameron Murphy je jučer s vama pregovarao. Gdje je sada?

U pogledima farmera jasno se vidjelo da je njihov stav neprijateljski.

— Cameron Murphy nije bio ovdje — rekao je Godfrey. — Delana Trevora ne poznajem. Cameron Murphy je ovdje cijenjen čovjek, što se o vama, šerife Ronco, ne bi moglo reći.

— Kako to mislite?

— Razmislite. Prisjetite se kanjona Halcon.

— Vidim da ste dobro obaviješteni o Cameronu Murphyju. — reče Ronco mirno.

Godfrey se nasmiješi, pokazujući žute zube.

— Gospodin Murphy nije bio ovdje — rekao je Godfrey. — Ali znamo da ste na svoju ruku minirali branu, koja je i te kako važna za ovaj kraj. Oprostite, znate li uopće što ste učinili?

Prije nego je Ronco mogao odgovoriti, na vratima se začulo kucanje i ušao je Lobo. Mješanac je pogledom preletio preko prisutnih i odmah shvatio da Ronco nije naišao na simpatije.

— Cameron Murphy i Delano Trevor bili su ovdje — rekao je Lobo. — Prije nepunih pola sata izašli su iz grada kolima. Ako požurimo, možemo ih brzo stići.

— Dobro, Lobo — reče Ronco i obrati se Godfreyju.

— Pokušali ste prikrivati spomenutu dvojicu i njihov bijeg, gospodine. O tome ćemo kasnije razgovarati.

Ronco i Lobo izađoše. Nisu htjeli gubiti vrijeme.

— Jeste li vidjeli kako me taj gledao onim ledenim očima — žestio se Godfrey. — Usto vodi sa sobom onoga tamnoputog ubojicu. Sramo-

ta je da takav lopov naokolo hoda sa šerifskom zvijezdom na prsima.

Razočarani farmeri su mu povlađivali.

* * *

Kad je opazio dva jahača, Murphy se prepao. Plava kosa jahača na crnom konju ljeskala se na suncu. To je morao biti Ronco.

— Naprijed! — viknuo je Murphy i ošinio bičem pinta upregnuta u laka kola s kožnatim krovom na sklapanje.

Murphy nije vjerovao da će progonitelji tako brzo biti na njegovu tragu. Kola su pojurila brže, podižući oblak prašine. Ronco i Lobo također su pgnali konje.

Putnici u kolima imali su uza se vinčesterku. Osim toga, Murphy je imao svoj .38 a Trevor dva derringera.

Delano Trevor dohvati pušku i pogleda natrag.

— Da pucam, Camerone?

— pitao je.

— Glupane — reče bankar

— Ronco je šerif. Ne ide to samo tako. Osim toga, ta su dvojica prokleta dobri strijelci. Ovdje su sve prednosti na njihovoj strani.

— Alí metak se ni od jednoga neće odbiti — gundao je Trevor.

— Ostavi pušku! — reče Cameron Murphy odlučno.

— Bez nje smo sigurniji. Što nam se može dogoditi? Ronco će nas izvesti pred sud, u najgorem slučaju. I? Branit će me najbolji odvjetnici. Moćna „Farmers' Land Association“ za moju je branu.

Na kraju ću možda još dobiti orden za osobite zasluge.

— Tvoji su živci zaista dobri — reče Delano Trevor. — A što je s mrtvim šerifom Carsonom? Ili s farmerima koji su se utopili u jezeru?

— Carson bi ponajprije morao biti nađen. Za njim nitko iz doline Negrita neće žaliti. Mi ćemo jednostavno sve nijekati. Ostalo će srediti pravnički štakori.

Ronco i Lobo brzo su se približavali. Konj u zaprezi koji je vukao kola s dvojicom muškaraca nije se mogao natjecati s jahaćim konjima. Murphy počeo pritezati uzde i polako zaustavi konja.

— Što je? Zašto me pratite? — upitao je jahače kad su stigli.

Ronco i Lobo imali su u rukama revolvere. Camerona Murphyja su poznavali jer su ga jednom sreli u logoru kod brane. Delano Trevor također im nije bio nepoznat.

Oba jahača nagutala su se prašine koju je podizao jednopreg. Šeširi i odjeća bili su prekriveni debelim slojem prašine.

Ronco je pokazao šerifsku značku.

— Ne znate što tražimo, Murphy? Razmislite — reko je.

Lobo je u salunu brzo saznao sve što je htio znati. I on i Ronco računali su s tim da će odbjegli predradnik obavijestiti Murphyja i Trevora o događajima na brani. Taj je čovjek još morao biti negdje u San Augustinu, no on Ronca nije zanimao.

— Upravo putujem u Santa Fè da sredim neke stvari oko projekta u Negritu — rekao je Murphy. — Zaista ne znam što hoćete od mene, šerife? Prilikom posljednjeg posjeta na radilištu postavljali ste čudna pitanja i gurali ste nos tamo gdje mu nije bilo mjesto. Mogu li sada nastaviti put?

— Okrenut ćete kola — rekao je Ronco. — Uhapšeni ste. Delano Trevor također. Zakon ga traži zbog uloge koju je odigrao u Cow Springu. Vi, Murphy, bit ćete optuženi za narušavanje javnoga reda i mira, smrt nekolicine ljudi i poticanje na ubojstvo. Iako sam vas opomenuo, nastavili ste graditi branu i potopili ste dolinu Negrita. Da je brana minirana, to već znate.

Cameron Murphy je uviđao da prepirka ne bi imala smisla. Slegnuo je ramenima, no oči su mu iskrile mržnjom.

— Nemojte precjenjivati svoj položaj, Ronco. Makar imali šerifsku značku na prsima, vi ste ipak izdajica iz kanjona Halcon.

Ronco bi Murphyja najradije potegnuo s kola i prebio ga, ali upravo kao šerif nije to smio učiniti. Umjesto toga, zapovjedio je otresito obojici da predaju oružje.

Cameron Murphy je dao pušku. Lobo je pretražio jednoga i drugoga i našao je revolver i dva derringera. Murphy je okrenuo kola. Ronco i Lobo pojahali su uz njih. Sat i četvrt poslije odla-

ska iz grada, Murphy i Trevor bili su ponovo u San Augustinu.

Ronco je nekog prolaznika pitao gdje je ured mjesnoga šefira. Bio je u sporednoj ulici, u malom zdanju od kamena, zajedno sa zatvorom.

Ured je bio zaključan.

Na prozoru susjedne kuće žena je zalijevala maćuhice i rekla Roncu da je šerif kod kuće i opisala gdje stanuje.

Lobo je ostao s uhapšenicima. Izbrazdano lice bilo mu je bezizražajno. Murphy i Trevor nisu sumnjali u to da će njihov čuvar pucati pri svakom pokušaju bijega.

Ronco je našao šerifa, Jacka Powdera sa ženom i djetetom za kuhinjskim stolom. Powder je očito uživao u jelu i bio je još jedino zainteresiran da poslije obilna objeda zadrijema.

Roncov dolazak unio je nemio poremećaj.

— Ah, do sto đavola! — uzdisao je Powder kad je čuo što je posrijedi. — I sve da je to počinio Cameron Murphy? Šerife, sigurni ste u to?

— Svakako moram zatražiti neke upute — reče Ronco. — Jeste li spremni da Murphyja i Trevora čuvate dok dobijem nove naloge iz Santa Fèa? Odmah ću brzojaviti u Hepfingerov ured.

— Ništa mi drugo ne preostaje — reče Jack Powder i ostavi jelo.

Njegova žena i sin buljili su u Ronca širom otvorenih očiju. Šerif je stavio na glavu šešir, prikopčao opasač s revolverom i uzdahnuo.

Ne rekavši Murphyju i Trevoru ni riječi, Powder je otvorio zatvor i zaključao ih u ćeliju.

Putne kovčege s potrepštinama smjeli su uzeti sa sobom, no Ronco je najprije provjerio ima li oružja.

Zatvor je bio malen. Murphy i Trevor sjeli su na donje ležajeve. Ni u kom slučaju nisu se doimali potišteno.

Njihovo vladanje nije se svidalo Roncu. Slutio je da će još biti nevolja. Najprije je mislio da se miniranjem brane upustio u nešto što je za njega bilo donekle prekrupno.

Ronco i Lobo izašli su iz šerifova ureda i odjahali niz ulicu. Kola Camerona Murphyja su pred kućom. Šerif San Augustina obećao je da će se pobrinuti za konja i ostalo.

Ronco je namjeravao najprije brzojaviti u Santa Fè šerifu Hepfingeru, zatim uzeti sobu u hotelu i odmoriti se. Unatoč lošoj slutnji, nadao se da se slučaj Camerona Murphyja i Delana Trevora primiće kraju. Obijica su u zatvoru, brana je minirana. Ostalo je stvar suda.

Tako se bar Ronco nadao. Ako za tri dana ne dobije nikakve upute, odvest će oba zatvorenika u Santa Fè i strpati ih u državni zatvor.

VII

Odvjetnik Godfrey imao je ured u prvom katu sjedišta »Farmers' Land Association«, za koji je najviše i radio.

Bavio se svim mogućim sporovima zbog zemlje ili prava korištenja putova, nasljedstva i ometanja posjeda.

Godfrey je često imao posla u Santa Fèu, gdje su održavane parnice u konačnom postupku. Osim toga, uspješno se bavio posuđivanjem novca što ga je uzimao na zajam u mjesnoj banci.

Te večeri radio je posao koji je volio. Izračunavao je svoju dobit. Duge nizove brojki zbrajao je glasno kao uvijek, pri slabu svjetlu petrolejke, podešene tako zbog štednje.

Nijedan cent nije zanemaren. Ed Muller je znao reći da on svaki dolar cijedi dok god orao na poledini ne počne kriještati.

Tada je netko pokucao na vratima. Godfrey se trgnuo i brzo otvorio ladicu u kojoj je bio njegov stari kolt. Znao je da ga mnogi ljudi ne vole i brzo se uznemirivao.

— Tko je? — pitao je zamuckujući.

— Nemojte se preplašiti — rekao je miran glas. — Htio bih s vama razgovarati o povjerljivoj stvari.

Vrata su se otvorila. Ušao je visok čovjek s tamnom bradom i tamoplavim šeširrom iznad crnoplavoga ogrtača. Šešir je nalikovao na onaj što ga nose vojnici u konjici. Na čizmama su bile male srebrne mamuze.

Godfrey duboko udahne. Pred njim nije bio mali farmer ili siromašni domaćin koji mu je zamjerao što ga zelenaškim kamatama želi otjerati iz kuće. Svi farmeri

iz okolice ionako nisu bili članovi organizacije koju je zastupao.

»Farmers' Land Association« birala je svoje članstvo. Siromasi je nisu zanimali. Bila je to zajednica bogatih farmera koji su određivali cijene i koji su bez skanjivanja uzimali zemlju što bi je mali farmeri izgubili.

— Zovem se Howard — rekao je kasni posjetilac, koji je Huntera Godfreyja podsjećao na vojnu osobu. — Došao sam ovamo u vezi s Cameronom Murphyjem i Delanom Trevorom. Sigurno znate da su oni sada u gradskom zatvoru?

— Naravno da znam — rekao je Godfrey nelagodno. — I što vi imate s tim? Izvolite, sjednite. Ehm, gospodine Howard, molim vas!

Howard je sjeo na stolicu ispred pisaćeg stola. Godfrey je pojačao svjetlo kako bi mogao bolje vidjeti posjetioca. Howard je, po svemu sudeći, bio nekoliko godina stariji od Godfreya, iako ga je prije bio drukčije procijenio. U tamnoj bradi bilo je sjedina.

Oštre sive oči promatrale su Godfreya bez treptanja. Ispod ogrtača došljak je nosio dobro skrojeno tamno odijelo, uz koje se ne bi očekivao opasač s dugocijevnim revolverom.

Bio je to bivši pukovnik Trevor Howard, koji je morao napustiti službu poslije velikoga skandala u kojem je pao Hilton. Premda se bolje snalazio u novčanim poslovima, još kao da je raču-

nao s vojničkom karijerom. No uglavnom je radio za Andrewa Hiltona.

Howard je obazrivim riječima objašnjavao svoj zadatak. Šešir na kojem je vrpca bila prekrivena s prednje strane, stavio je pred sebe na stol.

Howard je brzo opazio da Hunter Godfrey nije osjetljiv. Nije bio poput Andrewa Hiltona, Mahona Tabora ili Trevora Howarda, ali unatoč legalnim metodama nije bio bolji. U većini slučajeva, doduše, njegovo je glavno oružje bilo poznavanje zakona i lukavstvo, da se ne kaže podvala.

Trevor Howard je otkrio karte i rekao da radi za Andrewa Hiltona, koji je usko vezan s Delanom Trevorom i smrtni Roncov neprijatelj.

— Od jutra sam u San Augustinu i koješta sam saznao — govorio je Trevor Howard uz osmijeh. — Taj dio posla nije bio osobito težak. Vaš prijatelj Ed Muller ima jako grlo. U salunu »Horsehoe« pričao je da sam ga mogao slušati s ulice.

— Želite suradnju? — pitao je Hunter Godfrey. — Da »Farmers' Land Association« radi zajedno s Hiltonovom kompanijom, čije je sjedište sada prijelom u Meksiku?

— Službeno ne, naravno — ogradio se Howard. — Ali naši su interesi jednaki. Vi, na primjer, hoćete imati svoje jezero za natapanje. Andrew Hilton hoće uništiti Ronca, koji vam je minirao branu i podigao mnogo pra-

šine. Zapravo, sve teškoće potječu od njega. Dok nosi šerifsku zvijezdu, ne može biti jednostavno ustrijeljen. Da bi izgubio službu, potrebno je upotrijebiti druga sredstva.

— U tome se potpuno slažemo — rekao je Godfrey. — Minirao je branu koja je za nas bila i te kako važna. Zbog čega? Zbog bijednika u dolini Negrita? To mu »Farmers' Land Association« nikad neće zaboraviti.

— Eto, zaista smo složni! — zadovoljno će Howard. — Ronco mora pasti, a Cameron Murphy i Delano Trevor pri tom moraju biti oslobođeni njegovih optužbi. U najmanju ruku, na sve mora pasti drugo svjetlo. Kad Ronco jednom ne bude šerif, neće dugo živjeti.

Hunter Godfrey se zadovoljno meškoljio. Razbudena je njegova tajna strast da plete intrige.

— Što mislite da trebamo poduzeti? — pitao je.

— Došao sam ovamo da se s vama posavjetujem. Čovjek s vašim sposobnostima može mi pomoći da zajedno odlučimo.

Godfrey se osjeti polaskanim. Konačno netko prizna je njegov pritajeni talent. Za farmere je bio sam uredski štakor, koji ih je, doduše, dobro zastupao i savjetovao, no kojemu su se među sobom podsmjehivali kao čudaku.

Pravni zastupnik i zastupnik čovjeka koji je kršio pravne norme u velikom stilu kovali su zajednički plan.

Ronco mora upasti u teškoće, mora biti oklevetan i optužen. Trebalo je da ispadne kao da je podmićen i da je zloupotrijebio službeni položaj i slično.

— Uostalom, taj je klip bio dulje od deset godina izvan zakona! — reče Godfrey smješkajući se i trljajući mršave ruke. — Takvome je lako nešto prišiti. Dobro, to će ići. »Farmers' Land Association« dobit će svoju branu, Andrew Hilton uništiti će Ronca. Ali, ehm, koliko vrijedi moja suradnja?

Hunter Godfrey obećao je da će iskoristiti svoje veze, kod državnih vlasti i financijski utjecaj jake farmerske organizacije. O njegovoj nagradi moralo se nešto reći odmah.

Ako je za svoj novac dobivao željenu uslugu, Andrew Hilton nije bio cjepidlaka. Kad se bivši pukovnik Trevor Howard oprostio od Huntera Godfreyja, ugovor bijaše sklopljen. Trevor Howard čestitao je samome sebi što je pronašao čovjeka kao što je Hunter Godfrey, a ovaj bijaše zadovoljan da može računati s podrškom snažne Hiltonove kompanije.

Hilton je morao otići u Meksiko, no novca i moći imao je kao i prije. Prebolio je udarac i ponovo radio punom parom.

Neko vrijeme Hilton je morao mirovati. Tada kao da je prikupio snagu. Obuzela ga je neopisiva želja za moći. Bio je spreman da se koristi svakim sredstvom.

Howard je izašao iz »Farmers' Land Association« na sporedna vrata i nestao u tami. Kao da se rasplinuo u noći.

VIII

Pease River, sjeverni Tek-sas.

Iznad rijeke jutarnja magla. Oglasio se strvinar. Kojot kao da se odazivao iz prerije. Ispod stare bukve, korijenje koje se nedaleko od debla izvuklo na površinu, stajao je osamljen čovjek.

Bio je to Saint. Sa svoga povišenoga položaja promatrao je dalekozorom malu misiju na Pease Riveru. Porred njega stajao je konj, tamni sivač.

Saint je jašio gotovo neprestano. Zamijenio je konja. Samo bi se noću odmorio nekoliko sati. Gorio je od želje da obavi posao koji je prihvatio, da otme malog Jellica iz misije koja je sada pred njim.

Saint je za putovanja podrobno razmišljao o svemu što mu je rekao Andrew Hilton i došao do zaključka da Ronco svoga sina ne bi povjerio bilo kome. Bilo je najvjerovatnije da ga je povjerio redovnicima u misiji.

Činjenica da će imati posla upravo s redovnicima, ispunjavala ga je radošću.

Saint je čekao nepomičan poput kipa. Njegovo oštro lice bilo je mirno. Tako je stajao sat i pol. Sunce je u međuvremenu raspršilo jutarnju maglu. Tada je ugledao

ono što je čekao. Redovnici su završili molitvu u kapelici. Na toj udaljenosti u smeđim mantijama izgledali su kao miševi.

Jedan je nestao u niskom dvorištu zdanju i malo kasnije izašao s dječakom. Činilo se da mališan ima plavu kosu, no to nije mogao točno razaznati.

Saintu bijaše dovoljno ono što je vidio. Jedva da se moglo dogoditi da je kod redovnika neki drugi dječak. To je morao biti Jellico.

Mirnim pokretom ubojica je spremio dalekozor. Namjeravao je čekati do večeri.

Do tada će se moći odmoriti i prikupiti snagu. I konj mora počinuti.

Saint se zlobno nasmijeo, kad je dodirnuo srebrni križ ispod ogrtača.

S puškom u ruci Saint se polako spuštao niz brijeg.

* * *

Ronco i Lobo proveli su noć u »Cristal Palaceu«, hotelu s lusterom prorešetanym mecima. Odmorili su se. Dobro su doručkovali, nabavili neke potreštine te krenuli k brijau.

Oko podneva su svratili u šerifov ured. Jack Powder nije bio dobro raspoložen. U međuvremenu je opazio da zatvaranje Camerona Murphyja u San Augustinu neće naići na odobravanje. No Ronco je bio pomoćnik saveznog šerifa i Murphyjevo hapšenje bilo je u skladu sa zakonom. Jack Powder mora ga držati u zatvoru.

Poslije posjeta šerifu i njegovim pomoćnicima Ronco i Lobo vratili su se u hotel da nešto pojedu.

Poslije jela prijatelji su otišli u svoju sobu u potkrovlju. Za nešto bolje nisu imali novca. Jedan se tavanski prozor mogao otvoriti pa je u sobu dopiralo sunce. Osim toga, soba je bila s dvorišne strane i zato mirna. Kreveti su bili jedan iznad drugoga.

Na podu kraj kosoga zida ležala su sedla. Opasače i šešire odložili su u ormar te izuli čizme. Ronco je legao na donji, Lobo na gornji krevet.

Dobro će im doći malo odmora. Tko zna kad će im se ponovo pružiti takva prilika.

Lobo je počeo hrkati. I Ronco je osjećao kako ga umor svladava i kako mu se oči sklapaju, no tada je začuo korake. Doduše, to nije moralo biti ništa sumnjivo jer su u potkrovlju imali sobe hotelski namještenici.

Odjednom se vrata naglo otvoriše i uđoše petorica naoružanih do zuba. Na licima su imali rupce. Bili su to ljudi koji obavljaju prljave poslove za nekoliko dolara.

Jedan je u objema rukama imao po revolver, drugi sačmaricu, treći karabin. Ostala dvojica bila su spremna da pucaju iz koltova.

Lobo se probudio i sjeo na rub kreveta kao i Ronco.

Nijedan nije mogao dohvatiti svoje oružje.

Čovjek s puškom počeo je zapovijedati, mucajući.

— Didiži se, ookreeni se k zidu i didiži ruke! Kkriv pokret i ggotovo je! Jasno?

— Zaveži! — obrecnuo se čovjek sa dva revolvra. — Budeš li ti govorio, dočekat ćemo ovdje jutro!

Revolveraš se okrenuo ponovo prema Roncu i Lobu.

— Čuli ste, hajde! Okrenite se k zidu! — rekao je.

— Što ovo znači? — pitao je Ronco. — Ja sam savezni šerif.

— Umuknite, inače ćete začas biti gotovi, a gazda će biti zadovoljan i s leševima.

Bila je to varka, no Ronco nije znao. Ustao je.

— Pretpostavljam da nas hoćete odvesti odavde — rekao je. — Možemo li makar obuti čizme?

— Možete, ali požurite.

Ronco i Lobo su se obuli. Zatim su im naredili da se priljube uza zid ruku prekriženih na leđima. Tada je Ronco začu šum i htio se okrenuti, no bilo je prekasno.

Više nije mogao ublažiti udarac. Jaka bol sijevnula mu je cijelim tijelom. Bilo je to kao da je u lubanji nešto eksplodiralo. Odjednom kao da se ugasilo svjetlo, a s njim i sva osjetila.

Lobo je također oboren.

— Vežite ih! — rekao je vitak čovjek sa dva revolvra, po svemu sudeći Meksikanac.

Ruke i noge vezali su im kožnim remenjem. Jedan od petorice napadača odškri-
nuo je vrata i provirio u hodnik.

Nigdje nije bilo nikoga. Popodne je u gradiću obično mirno.

Čovjek s vrata mahne ru-

kom, a ostali iznesoše Ronca i Loba kao dvije vreće.

Maskirani napadači odvu-
kli su ih niz stepenice u
stražnje hotelsko dvorište,
gdje su stajala kola kakva
farmeri koriste kad idu u
kupovinu. Ubacili ih u kola
i prekrili. Čovjek koji je dr-
žao uzde dvoprega pitao je
mucavca:

— Sve je bilo u redu? Je li
vas netko vidio?

— Nnnije!

— U redu. Novac imate i
sada jezik za zube. Nikome
ni riječi, jasno?

— Dda.

Jednim pokretom uzda
konji krenuše. Čovjek na ko-
lima nije imao masku. Bio je
neobrijan. Širok šešir nabio
je na čelo. Nosio je dva re-
volvera.

Kroz uzak ulaz kola su
izašla na praznu cestu. Kuš-
trav pas šepao je preko kol-
nika. Kod posude za vodu na
raskršću s jednom spored-
nom ulicom igrao se plavo-
kos dječarac.

Na nekom trijemu sjedila
je stara žena i plela, gledaju-
ći dremljivo kočijaša i kola.
Kočijaš dodirne rub šešira i
pozdravi. Makar ga nije po-
znavala, žena ga prijateljski
pozdravi.

Iz hotelskog dvorišta iza-
šlo je, jedan za drugim pet
ljudi. Više nisu imali rupce
preko lica. Koračali su ne
osvrćući se i ne obazirući se
na kola. Obavili su posao
sad su htjeli otići iz grada.

IX

Šerif Jack Powder gundao
je cijeloga dana. Nije bio za-

dovoljan što je Ronco baš
kod njega zatvorio tako važ-
noga čovjeka kao što je ban-
kar Cameron Murphy iz
Horse Springa. Ljudi ga na
cesti više nisu pozdravljali i
srdito su ga pogledavali.

Šerifa Powdera posjetili
su predstavnici »Farmer-
s'Land Associationa« i upita-
li zar zaista namjerava čov-
jeka kao što je Cameron
Murphy držati iza rešetaka.
Pitali su ga također tko mu
daje plaću, grad San Augu-
stin ili strani šerif, koji uo-
stalom ne uživa dobar glas.

— Ali što da radim? — ža-
lio se šerif Jack Powder svo-
jem pomoćniku, veteranu iz
građanskoga rata, na koji ga
je podsjećala drvena noga.

— Ostavim li Murphyja i
Trevora u zatvoru, ili ih pu-
stim, netko će naći nogom
moju stražnjicu, farmersko
udruženje, ili šerif iz Santa
Fea.

Pomoćnik je čistio oružje i
šutio. Jack Powder nije ni
očekivao da će s njim moći
razgovarati. Njegov pomoć-
nik bio je čudak koji kao da
je znao samo nekoliko riječi:
da, ne, hm. Druga mu je ka-
rakteristika bila da se nije
običavao prati, no ured i sve
što mu je pripadalo držao je
u redu. On je zatvorenicima
donosio jelo iz saluna.

Na crkavicu koju mu je
grad plaćao šutljivac se ni-
kad nije požalio.

— Govnarija! — žestio se
šerif Powder.

Sunce je pomalo zalazilo.
U malom uredu bilo je već
mračno. Jack Powder morao
se spremati za večernji obi-

lazak. Tada će ga ljudi ponovo šibati neugodnim pogledima.

Slabu utjehu nalazio je u tome što je samo obavljao svoju dužnost.

Šerif je upravo htio ustati, kad se na vratima pojavio neki čovjek. Jack Powder ga nikad nije vidio u San Augustinu.

Posjetilac bijaše visok i vitak.

Držao se vrlo uspravno. Odijelo je krojem podsjećalo na vojničko. U neskladu sa skupim odijelom bio je opasak s revolverom.

Stranac je imao njegovanu bujnu crnu bradu, tamnu kosu i sive oči. Bio je to bivši pukovnik Trevor Howard.

Poslije pozdrava došljak je spomenuo drugo ime.

— Ja sam Frank Doubleday, šerife. Dobra večer! Došao sam po nalogu šerifa Ronca. Treba da odvedem zatvorenike.

— Mislite na Camerona Murphyja i Delana Trevora? Zašto biste ih odvodili?

Trevor Howard slegne ramenima.

— Došlo je do promjena, no to nije vaša briga, šerife. Zatvorenici moraju biti brzo i neopaženo odvedeni u Santa Fe. Na kraju grada već čeka zatvorena kočija. Zatvorenici će biti zajedno vezani lisičinama i ja ću ih sam odvesti do kočije. Ovdje je moja punomoć.

Howard je šerifu pružio papir na kojem je razmahanim rukopisom bilo ispisano nekoliko redaka s Roncovim

potpisom. Nalozi donosioca moraju se doslovno ispunjavati.

Čovjek bistriji od šerifa Jacka Powdera možda bi posumnjao da je dokument krivotvoren, vjerojatno bi postavljao pitanja, no Jack Powder nije bio zaokupljen takvim mislima. On je osjetio olakšanje što će se tako brzo i jednostavno osloboditi obojice zatvorenika.

Šerif Jack Powder nije poznavao Roncov rukopis, ali ni time nije razbijao glavu. Trevor Howard je nastupio sigurno i Jack Power reče pomoćniku:

— Reci zatvorenicima da se sprema, Tubby. Kad biste krenuli, gospodine Doubledeene?

— Doubleday. Najbolje je da pođem odmah. Do kraja grada nije daleko. Kad bi ikako bilo moguće, sve bi trebalo da se odigra tiho i neopazice.

Jack Powder kimne potvrdno. Howard krene za starim pomoćnikom prema zatvoru.

— Kad će konačno biti upaljeno svjetlo? — pitao je mrzovoljno Cameron Murphy.

— Evo, upravo sada — reče Howard, u nadi da će Delano Trevor prepoznati njegov glas.

Howard je stao u hodniku, prekrižio ruke na prsima i čekao. Stari Tubby sporo je i nespretno palio petrolejku. Pri njenu svjetlu Delano Trevor prepoznao je bivšega pukovnika.

Iznenadio se. Kako mu je šerifov pomoćnik okrenuo leđa, Howard je pokretom dao do znanja Delanu Trevoru da se ponaša kao da ga ne pozna.

Stari Tubby otvori vrata ćelije.

— Bit ćete prebačeni u Santa Fe — reče Howard. — Ovdje sam po službenoj dužnosti. Uzmite svoje stvari, budite razumni i nemojte se opirati. Uvjeravam vas da sam izvrstan strijelac.

Tubby dade znak zatvorenicima da izađu.

Murphy je odmjeravao stranca koji treba da njega i Delana Trevera odvede u Santa Fe. Objašnjavanje nije imalo smisla i Murphy šutke uze svoj kovčeg. Ispred ostalih ušao je u ured, gdje je šerif Powder upravo bio zaposlen poslovima oko otpuštanja. Svaki zatvorenik dugo vao je za jelo i ostalo po dva dolara.

Murphy plati sa smiješkom za obojicu i zatraži potvrdu. Naslućivao je što se zbiva.

Dok je Tubby stavljao zatvorenicima lisičine, šerif upita Howarda:

— Što je s njihovim oružjem? Kod mene je jedan revolver, dva derringera i jedna puška.

— Dajte to meni — reče Howard.

Šerifu je laknulo i počeo se ispričavati Murphyju:

— Kao što znate, gospodine Murphy — govorio je — nisam kriv što ste ovdje morali provesti dva dana i jednu noć.

— Štedite riječi, šerife! — reče Murphy. — Možemo li sada krenuti?

— Da — reče Howard i okrene se prema vratima.

— Treba li da vas pratim, gospodine Doubleday? — pitao je šerif Powder. — Do izlaska iz grada?

— Hvala, nije potrebna. Uvjeran sam da zatvorenici neće pokušati da učine išta što bi otežalo njihov položaj.

Howard otvori vrata i Cameron Murphy s Delanom Trevorom izađoše u sumrak. Šerif Powder uzdahne s olakšanjem.

— Kakva sreća! — rekao je i izvadio iz ladice pisaćega stola bocu s viskijem. — Tubby, to moramo proslaviti!

— Hm — reče bradati starac, pride bliže i počeo se češkati po bradi.

Howard, Murphy i Trevor stigli su do kraja grada ne pobudivši ničiju pažnju. Delano Trevor našao je vremena da Murphyju kaže nekoliko riječi. Tako je Cameron Murphy saznao da čovjek koji ih je izvukao iz zatvora radi za Hiltona.

Howard je rekao da će podrobnija objašnjenja dati kasnije.

U zaklonu krošnjatoga niskog stabla čekala je laka kočija sa četiri konja u zaprezi. Uzde je imao u rukama isti čovjek koji je u podnevnim satima vozio Ronca i Loba.

Pokraj kočijaševa sjedala bila je spremna sačmarica. Howard mu kratko kimne.

Lice sa širokim nosom i uskim malim očima nije se promijenilo. Kad su putnici bili u kočiji, kočijaš je potjerao konje.

Konji su tako potegnuli da su tri putnika u kočiji zama- lo popadali. Howard im je odmah skinuo lisičine, otvo- rivši ih ključem što mu ga je dao stari Tubby. Zatim ih bivši pukovnik ponudi ciga- retama.

Svi su zapušili. Oslobođe- nim zatvorenicima vratio je oružje. Puška je bila naslo- njena pored Howarda, a kovčezi na podu.

— Kamo nas vodite? — pi- tao je Cameron Murphy ra- doznalo. — Kakva je svrha svega ovoga?

— Trevor Howard nije žu- rio s odgovorom. Otpuhnuo je dim, otvorio prozor i nag- nuo se naprijed.

— Vi ste slobodni — rekao je — ali vas moram zamoliti da se zasad držite mojih uputa. »Hilton Company« namjerava uništiti Ronca. Došao sam ovamo da uči- nim što je potrebno. Mogu vam reći još i to da radim zajedno s Hunterom God- freyjem iz »Farmers' Land Association«.

Unatoč oprugama kočija se tresla i poskakivala. Kad su naišli na kamenit dio pu- ta, putnici su se morali pridržavati.

— Ronco će biti najprije upleten u skandal, tako da izgubi šerifsku službu — re- kao je Howard. — To je već u toku. Vas dvojica bit ćete čisti, Ronco žigosan. Brana će se moći ponovo graditi.

— Sve to zvuči gotovo od- više lijepo da bi se obistinilo — rekao je Murphy. — Ka- kva je u svemu tome naša uloga?

— Ništa osobito. Dovest ćemo vas do mjesta gdje vas čekaju dva konja. Tamo ćete naći drugu odjeću i hranu, sve što je potrebno za dug put. Jahat ćete prema jugu. U blizini Forta McRea je gradić u kojem ćete se obra- titi čovjeku koji se zove Lu- cius Washington. On ima tr- govinu rashodovanih vojni- čkih stvari i neku vrst muze- ja. Kod njega ćete biti neko vrijeme. Nitko neće pretpo- stavljati da ste tamo. Čim budete mogli izaći, javit će vam. To neće trajati dugo. Eto, to je sve. Ima li kakvih pitanja?

— Ima — reče Murphy. — Nisam naviknut na to da iz- vršavam naloge i da drugi- ma prepuštam inicijativu. Možete li mi reći otvoreno i podrobno kakva se igra ig- ra?

— Ne mogu. Vi ste jedna od figura u planu, od kojega ćete na kraju profitirati, go- spodine Murphy. Prodajom vode iz svoga jezera zaradit ćemo mnogo novca. Narav- no, »Hilton Company« bit će zainteresirana za mnoge za- jedničke poslove, opet na obostranu korist.

Murphy je razmišljao.

— Nemam mogućnosti da sve ovo odbijem ili da odu- stanem? — rekao je.

— Naravno, imate, u sva- ko vrijeme — odgovorio je Howard na njegovo iznena- denje. — No time biste omeli

precizno izrađen plan i navukli na sebe neprijateljstvo gospodina Hiltona. Osim toga, s udruženim farmerima ne biste mogli ništa zaključiti. Međutim, čak i to ne bi bilo najgore. Hilton ima dugu ruku koja može žestoko udariti i preko granice, pa čak i ovdje.

Murphy je slušao često i mnogo o Hiltonovoj kompaniji i njenim metodama i nije sumnjao u težinu Howardovih riječi. Činjenica da je Hilton sada u Meksiku nije govorila o tome da je manje opasan. Naprotiv! Udarao je, a pravda ga nije mogla doseći.

Cameron Murphy bijaše svjestan toga u što se upušta, i ujedno da nema izbora.

— U redu — rekao je. — Radujem se suradnji s Hiltonovom kompanijom. Preнесите mu moje pozdrave i dobre želje.

Howard se osmijehnuo.

Kočija je stala. Čuli su se muški glasovi i frktanje konja.

— Što će biti s Roncom? — pitao je Cameron Marphy, držeći kvaku u ruci. — Mislim, kad ne bude više šerif?

— Tada njegov život neće biti vrijedan centa — odgovorio je Howard. — Taj je klip napravio dovoljno štete.

Delana Trevora nitko nije pitao slaže li se s tim planom.

X

Ubojica Saint ustao pred sumrak. Nebom su se vukli crni oblaci, na rubovima

tamnocrveni i plavkasti. Spremao se da krene.

Blag povjetarac švrljao je prerijom.

Do njega je dopirala monotona zvonjava što je redovnike pozivala na večernju molitvu. Ubojica u crnom plaštu klekne i prinese usnicama srebrni križ. Poljubio ga i počeo izgovarati svoju revolverašku molitvu, molitvu sotoni.

Kad je završio, ustao je. Polako je otišao do konja i popeo se u sedlo. Jašući je olabavio koltone i sačmaricu u koricama.

Oko usnica mu je titrao zao smiješak. Naokolo bijaše sve mirno. Čuo se samo cvrkut ptica.

Kad je stigao, do misije bilo je već mračno. Misiju je okruživao zid od sušene cigle. Saint je iz sedla pokucao na vrata. Nitko nije otvarao, nitko ga nije čuo. Tada je ugledao uzicu maloga zvona i snažno je potegnuo.

Poslije nekog vremena začuli su se koraci i odmah zatim glas redovnika koji je obavljao vratarsku službu.

— Da, da, odmah! Evo me! Tko dolazi tako kasno?

Iz male kapelice čulo se redovničko pjevanje.

Otvoriše se velika dvorišna vrata. Mladi redovnik se prepao kad je ugledao visoku crnu spodobu na konju.

Saint se nagnuo u sedlu.

— Došao sam po Roncovu nalogu — rekao je hrapavim glasom. — Trebalo bi da vidim kako je njegovu sinu i da ga neko vrijeme ovdje čuvam. Roncu je došlo do ušiju

da su njegovi neprijatelji saznali gdje je dječak.

Mladi je redovnik znao za dječaka u kući i za njegovu sudbinu. Posjetilac mu se nije činio ugodnim, no nije vidio razloga zašto bi sumnjao u njegove riječi. Ronco je godinama bio čovjek izvan zakona i sigurno je imao neobičnih prijatelja, čudnih i surovih. Mladi redovnik nije ni pomislio da bi netko sam pokušao oteti Jellica.

— Padre Ambrosius odveo je Jellica sa sobom u crkvu — rekao je mladi vratar. Pri tom se na njegovu lijepu licu opazio osmijeh. — Vjerojatno ne biti nevolja. Momčić ne može mirno i tiho sjediti. Nedavno je na jutarnjoj misi počeo vrištati.

— Svaki ga dan vodite na misu? — pitao je Saint s negodovanjem.

— Ne, samo nedjeljom na jutarnju i još jednom u tjednu. Nego, uđite u dvorište. Hoćete li čekati, ili ćete razgledati kapelicu?

— Razgledat ću je — reče Saint.

Kad je ujahao kroz niska vrata, morao se pognuti i odmah je skrenuo konja prema kapelici. Konj je bio nemiran pa ga je Saint morao obuzdavati.

Ispred kapelice Saint je sjahao. Plašt se na prsima otvorio i mladi je redovnik ugledao srebrni križ.

— Nosite ga naopako — rekao je, pokazujući križ prstom.

Saint se kiselo osmjehnuo. — na jedini pravi način —

rekao je. — Osim tebe ovdje nema nikoga, je li?

— Nema, svi su na večernjoj molitvi.

Saint pljune, izvuče sačmaricu i udari ga drškom po glavi. Prije nego što je shvatio što se događa, redovnik je pao onesviješten. Iz rane na glavi tekla je krv. Saint je otvorio vrata kapelice. Na oltaru su gorjele svijeće. Bilo ih je i na stolcima uz zidove. Redovnici su klečali u klupama što su ih sami istesali. Jedan je stajao pred oltarom.

Saint je gledao naokolo. Kroz otvorena vrata ušao je hladan zrak i nekoliko je redovnika okrenulo glavu. Svijeće su zatitrale.

Saint je ugledao ono što je tražio.

Jellico je bio pokraj staroga redovnika bujne sijede brade u zadnjoj klupi. Redovnik je klečao pognute glave, udubljen u molitvu.

— Kleknite ili idite! — šapnuo je redovnik desno od Santa.

— Padre Ambrosiuse, je li ovo đavo? — pitao je jasnim dječjim glasom.

Nastao je nemir. Obred je poremećen. Redovnici su se pogledavali. Saint im se smješкао. Tada je ispod ogrtača izvukao sačmaricu.

— Ne, mali, ja nisam soton — viknuo je. — Ja sam samo njegov prijatelj. Prisutnima šalje lijep pozdrav!

Iz cijevi sačmarice su liznuli dugi plameni jezici. Jedno punjenje pokosilo je redovnike na desnoj strani kapelice, koju su ispunili kri-

kovi. Drugo punjenje ispraznilo je Saint na oltar. Svijeće su pale i ugasile se. Redovnik na oltaru pao je i začas je bio sav u krvi.

U dva skoka Saint je bio kod Jellica i oca Ambrosiusa. Starome redovniku zabio je puščanu cijev u želudac. Zatim je uhvatio dječaka i počeo ga vući za sobom. Jellico se bacakao i vikao. Saintu je smetala puška pa ju je ispustio. Desnom je izvukao vojnički kolt.

Jedan se redovnik isprijedio pred ubojicom, pa ga Saint obori metkom.

— Gubite se, redovnička gamad! — vikao je Saint. — Proklete sakristijske uši!

Te riječi popratile su psovke. Ranjenici su stenjali, uzdisali i vikali. Kao da je uistinu banuo u kapelicu sam sotona. Jellico je vrištao.

Saint je pucao oko sebe. Kad je ispraznio kolt, spremio i izvukao drugi s dugom cijevi. Bio je već na vratima. Požurio je da uzjaše, no Jellico se tako divlje otimao da ga je ometao.

Opalivši dječaku nekoliko šamara, Saint je govorio ljutitim glasom:

— Hoćeš li biti miran, prokleti derane!

Jellico je umuknuo. Saint je uzjahao. Konj je zarzao i htio se podići na stražnje noge, no ubojica ga je snažnom rukom spriječio. Pri tom ga je Jellico svom snagom ugrižao za lijevu ruku.

Saint je opsovao i uhvatio dječaka za vrat kao mačku.

— Prestani, kopile, ili ću te prebiti!

Nekoliko je redovnika istrčalo iz kapelice da spriječe Santa da odvede Jellica. Neki stari redovnik je pošao prema Saintu s drvenim križom u ruci, kao da će ga njime udariti.

— Stani, prokletniče! Ostavi dijete! — vikao je.

— Glupane! — uzvratio je Saint i počeo pucati.

Olovo je oborilo starca i on se više nije micao. Otac Ambrosius, samostalni prior, također je došepao, držeći se rukom za desni bok.

— Nećeš odvesti dijete! — vikao je on. — Dok sam ja živ...

— Nećeš dugo! — uzvratio je Saint, podbo konja tako da se propeo. Saint je zapucao prema starcu.

Bradati redovnik je pao pogođen.

Dok su neki redovnici još stajali zbunjeni, Saint je ponovo podbo konja i prišao dvorišnim vratima. Ipalo je još dva metka, ne gađajući i uz divlje hihotanje odgalopirao iz misije.

Nekoliko je redovnika istrčalo na dvorišna vrata, no Saint je već odmakao. Oni nisu imali ni konje ni oružje. U nemoćnu bijesu morali su promatrati kako ubojica odmiče duž rijeke i kako se njegov crni plašt stapa s mrakom.

Noć je progutala jahača. Nebo je imalo krvav rub. Redovnici su kršili ruke. Saint je ostavio za sobom ranjene redovnike i tko zna koliko će ih preživjeti.

Dva su redovnika već bila mrtva. Jedan je starac bio teško pogoden i onesviješten. Otac Amrbosius gušio se u krvi koja mu je nadirala u usta. Od bola je pregrizao usnicu.

— Obavijestite Ronca! — izustio je starac. — Svaka-ko...

Tada je izgubio svijest. Redovnici su ga unijeli u kuću.

U inače tihoj misiji razlije-gali su se krikovi i jauci ranjenika, pomiješani očajničkim povicima.

* * *

Rondo i Lobo odavno su se osvijestili. Satima su ležali vezani u tami. Ispočetka su vidjeli slab tračak svjetlosti, no sada je nestao. Vjerojatno je već noć.

Osjećao se miris ovaca i blag miris sijena.

— Do vraga, gdje smo? — pitao je Lobo, pokušavajući kao i Ronco da se odveže.

— U staroj staji za ovce.

— Da, ali gdje? Što se zapravo događa?

— Nisam vidovit, prijatelju. Znam koliki i ti, to jest ništa. Nastoj radije osloboditi ruke.

Neko se vrijeme čulo samo dahtanje. Iako bijaše hladno, Rondo i Lobo su se znojili, no trud je urodio plodom. Lobo je izvukao desnu ruku i gurnuo Ronca.

— Hej, jedna je slobodna!

— Konačno! Slab si majstor!

— Ti također.

— Ne brundaj! U desnom džepu hlaća imam nož!

Lobo je izvukao nož ali ga je teško otvorio ukočenim prstima. No, kad je u tome uspio, začas su Ronco i on bili odvezani. Ustali su, protegnuli se i počeli trljati zglobove na rukama i nogama. Krv kao da je u njihovim žilama bila stala.

U tami je Ronco udario u ljestve.

— Ljestve! — rekao je odmah. — Da vidimo kamo vode. Gore smo prije vidjeli svjetlucanje.

— Nos mi je pun smrada a glava tutnjave — reče Lobo. Mislim da će uskoro eksplodirati.

I Ronca je također mučila jaka glavobolja, što je bilo normalno poslije onakva udarca. Na vrhu ljestava počelo mu se magliti, no penjao se dalje. Lobo je išao za njim.

Našli su se u potkrovlju sjenika, ali je sada tu bilo samo nekoliko starih bala, koje su vjerojatno tu ležale godinama. Ronco je pipao dalje i tako je naišao na otvor kroz koji se ubacivalo sijeno.

Daske su bile trule pa nije bilo teško napraviti rupu kroz koju je Rondo odmah promolio glavu. Udisao je svjež noćni zrak. I Lobo je napravio otvor i kroz njega duboko udisao svjež zrak.

— Ronco, ne možemo se ovdje dugo rashlađivati. Kad se vrate ljudi koji su nas doveli ovamo, oporavak će loše završiti.

Ronco i Lobo nisu znali koliko ih je ljudi dovelo u to sklonište. Za vožnje u kolima bez opruga probudili su

se prekriveni debelim platnom s povezima na očima.

Kola su stala poslije dužega puta. Neki im je čovjek rekao da budu mirni, inače će im nožem probiti rebra. Tada su ih odnijeli u staru staju. Svakoga su nosila po dvojica.

Možda su to bila ista dvojica, koja su ih odvela. Ronco je za vožnje naprezao uši no nije čuo škripu sedla. Ali jahači su mogli kola pratiti na određenoj udaljenosti. Ili su čekali kod staje da preuzmu ulov.

Ronco sve to nije razumio. Čudio se što su Lobo i on još živi. Kakav je smisao svega toga?

Ronco nije slutio da je upleten u zamršen plan, smišljen zato da mu se oduzme šerifska zvijezda.

Noć bijaše tamna. Samo nekoliko zvijezda izvirivalo je između oblaka. Unatoč tome moglo se ponešto vidjeti na maloj udaljenosti.

— Ne znam gdje smo — reče Ronco. — U svakom slučaju moramo se maknuti odavde. Idemo natrag u San Augustin. Po mojoj procjeni, vozili smo se oko pet sati. Prema tome, od grada bismo mogli biti udaljeni najviše tridesetak kilometara. Kako su putovi bilo loši, prije bih rekao da nema ni dvadeset.

— Dobar dio puta za pješaka — reče Lobo.

— Možda u blizini ima konja — tješio se Ronco. —

Svakako moramo izići. Krov seže gotovo do zemlje i možemo se spustiti.

Ronco je malo proširio rupu i izvurio. Nije mu se dalo da dolje u smrdljivoj staji napipava vrata koja bi k tome mogal biti zabravljena izvana ili predebela za razbijanje. Radije je kliznuo niz krov i meko se dočekaao na noge.

Lobo se spustio za njim. Prijatelji su se brzo izvukli iz šipražja i pokušali se orijentirati.

Koliko se moglo vidjeti, zemlja je naokolo bila pusta i ravna. Tu i tamo bilo je poneko osamljeno drvo ili kakvo uzvišenje. Puhao je prilično jak vjetar.

— Mislim da se nalazimo južno od San Augustina.

— Vjerojatno imaš pravo — složio se Lobo. — Čini se da u blizini nema nikoga, pa niti konja. Morat ćemo pješaćiti.

— Osim ako bismo naizmjence jahali jedan drugoga — reče Ronco u šali. — Kad bih barem znao što sve ovo znači. Kad bih znao...

Obišli su staru staju, ali nisu našli ništa osim tragova kola.

Kaputi su im ostali u hotelu u San Augustinu, a noć bijaše hladna, i to su i te kako osjećali u košuljama. Sreća što su imali čizme, ali unatoč tome neće im biti ugodno dugo pješaćiti. Lobo je ljutito psovao.

XI

Pješaćenje se oteglo. Ronco i Lobo bili bi zadovoljni da su na nogama imali mokasine. U čizmama s visokim

petama, obojicu su počeli mučiti žuljevi. Tek kad su izbili na cestu, mogli su lakše i brže hodati.

Lobo se sve češće tješio psovkama.

— Ako mi dođu u šake klipani kojima zahvaljujem ovo hodanje po ranama, polomit ću im kosti — govorio je.

U svitanje su izmučeni prijatelji ugledali iza sebe poštansku kočiju koja se polako približavala. Odmah su stali uz rub puta i počeli mahati prema četvoropregu.

— Hej! — vikao je Ronco kad kočijaš nije smanjio brzinu. — Stanite, ja sam šerif!

— A ja kineski car! — doviknuo je kočijaš.

Kočija je prošla. Bič je pucketao, konji su povukli brže. Magla je zastrla kotače i donji dio vozila, i činilo se kao da gornji dio pliva.

Jutarnje sunce je zasjalo no Roncovo i Lobovo raspoloženje nije bilo sjajno.

— Prokleti kočijaš — psovao je Ronco. — Tko zapošljava takve glupane?

— Mislio je da smo skitnice. Idemo dalje. Nogu pred nogu, ili nogu za nogom, kako želiš.

— Jedan, dva, jedan, dva! — prihvatio je Ronco šalu. — Ali čini mi se da noge više nisu moje.

— Ni meni nije bolje — dodao Lobo.

Kad su nevoljni prijatelji stigli do San Augustina, uvelike bijaše zadanilo. Bilo je sedam sati. Šepali su i teturali.

Posrćući stigli su Ronco i Lobo pred hotel. Ulica je oživjela. Prolazila su dvojaka kola. Neka žena promatrala je radoznalo i sumnjičvao čudne došljake.

Bilo je još prerano da bi Roncov i Lobov dolazak pobudio veću pažnju. I mladi hotelski službenik, zijevao je kad su stigli gosti.

— Odakle dolazite, zaboga? — pitao je priglupo.

— Sa šetnje — odgovorio Ronco mrzovljno. — Dajte nam ključeve sobe.

Ronco je spomenuo broj. Momak je pogledao i rekao:

— Nisu ovdje. Nisu li kod vas? Mislim, ako ih niste predali...

Ronco odmahne. Nije bio raspoložen za razgovor, već je pošao uz stepenište. Lobo za njim.

Soba u potkrovlju nije bila zatovrena. Ključ bijaše s unutrašnje strane. Ništa nije nedostajalo.

Oružje, sedla, šeširi i kaputi, rublje u ormaru, sve je bilo na svom mjestu, pa i Roncova lisnica s novcem i dokumentima.

Ronco je zamišljeno tresao glavom.

— Ništa ne razumijem. Da me ne bole noge i glava, mislio bih da smo sve sanjali — rekao je.

— Ne sanjam takve snove — reče Lobo. — Ako već sanjam, onda sanjam jedre djevojke. — Lobo se umije, potraži ručnik i obriše se. — Sada ću se najprije nekoliko sati ispružiti.

Ronco je zijevao. I on se osvježio. Zatim je počeo pre-

kapati po bisagama i iščeprkao je neku mast za rane kojom je namazao noge. Potom je dodao Lobo.

Mast je djelovala ugodno rashlađujuće.

Ronca ponovno spopade zijevanje. Zaključao je vrata i podupro kvaku stolicom. Htio je biti siguran da ih opet netko neće neugodno iznenaditi. Osim toga revolver je položio tako da mu bude nadohvat ruci.

Unatoč suncu koje je sjalo u sobu, Ronco i Lobo su odmah čvrsto zaspali.

Kad su se probudili malo prije dva sata poslije podne, bili su umorni i gladni. Ronco je ustao prvi. Prodrmao je Loba za nogu, na što ovaj skoči i posegne za revolverom.

— Tko je?

— Budi se, prijatelju! — rekao je Ronco. — Budeš li hrkao cijeloga dana, promuknut ćeš.

Teško je bilo navući čizme na nabrekle i bolne noge. Hodali su po sobi kao da je pod od kamena. U nadi da će muke jenjati, umivali su se i brijali polako. Lobo je obukao čistu košulju i zamišljeno promatrao onu plavu koju je nosio do jutra.

— Gle, kao da je bila u kiselom kupusu! — gundao je.

Iako su zakasnili, dobili su dobar ručak. Jareći buć s grahom i pireom od krumpira. Pojeli su dvostruke obroke i zatim popili po dva viskija.

— Ah! — uzdisao je Lobo zadovoljno i gladio trbuh. —

Sad se osjećam bolje. Što je još pred nama?

— Najprije ćemo svratiti k šerifu.

— Pješice? Nebesa, zašto imamo u gradskoj staji konje?

Ni Roncu se nije pješačilo. Uzeli su konje i odjahali do šerifova ureda. Okruglo lice Jacka Powdera izdužilo se kad ih je ugledao. Bio se nadao da svoga kolegu i njegova pratioca neće više vidjeti.

— Što je sa zatvorenici-ma? — upitao je Ronco bez okolišanja, čim je ušao u ured.

— Kako bih to mogao znati? — pitao je šerif Powder. — Jučer ste naredili da ih odvedu!

Ronco duboko uzdahne.

— Kako? Tko ih je odveo?

Šerif je pričao o navodnom Franku Doubledayu, koji je pokazao Roncovu punomoć. Imao ju je kod sebe u ladici i pokazao je. Ronco uze olovku i napiše na tom papiru nekoliko riječi.

— Powdere, nesretni čovječe, pogledajte rukopis! Jesam li ja pisao i potpisao punomoć.

Šerif se zabuljio u papir i počeo se češkati po glavi.

— Pa, ovaj, rukopisi su različiti. Do vraga, kako je to moguće?

— Nasjeli ste na trik — reče Ronco. — Netko vam je gurnuo pod nos bezvrijedan papir i vi ste mu odmah predali dva važna zatvorenika. O tome će zacijelo još biti govora.

— Ostavi ga, prijatelju. Opis čovjeka koji se šerifu

lažno predstavio Roncu i Lobo nije pomogao. Izašli su iz ureda, uzjahali i uputili se u »Farmers' Land Associati-on«.

Ispred trgovine tovarila su se dvojica farmerska kola. Prodavač je razgovarao s krepkom ženom, oko koje se motalo šestero djece. Crnac koji joj je pomagao, iznosio je teške vreće sa sjemenjem.

Ronco sa sedla upita prodavača je li odvjetnik Hunter Godfrey u svom uredu. Dobivši potvrđan odgovor, jahači su skrenuli u sporednu ulicu.

— Onaj visoki plavooki — govorio je prodavač iza Roncovih leđa — izdajica je iz kanjona Halcon. Sada su ga imenovali pomoćnikom saveznoga šerifa. Nevjerojatno!

— Skandal! — uzbuđivala se žena.

Ronco je čuo razgovor. Stisnuo je zube i jahao dalje.

Konje su privezali za ogradu, te zakucali na vratima ureda Huntera Godfreya.

— Da! Udite!

Ronco i Lobo udoše. Mršavi pravnik bio je kao i uvijek u izgužvanom sivom odijelu. Lice mu je bilo blijedo pa se doimao bolesnim. Kao da se na njemu slegla prašina akata što ih je neprestano prevrtao.

— Što tražite? — pitao je Hunter Godfrey neljubazno.

— Jučer poslijepodne raspitivao sam se o vama u hotelu, šerife Ronco. Nije vas bilo i nitko nije znao gdje vas se može naći. Gdje ste se kri-
li?

— Vjerojatno to dobro znate — reče Ronco. — Cameron Murphy i Delano Trevor izvučeni su iz zatvora, a ja sam uvjeren da ste u tome pomagali. Nemojte misliti da će se preko toga prijeći. Tko prekršitelju pomogne u bijegu, počinio je teško krivično djelo. Slomit ćete vrat!

— Ah, čovječe! — uzvratí Hunter Godfrey odmahujući rukom. — Upravo vi ne biste smjeli biti tako glasni. Dovoljno je da kažem: kanjon Halcon!

— Rehabilitiran sam.

— Da, ali kako! Potajno, uz isključenje javnosti. Čitava priča vrlo je sumnjiva. Možda je bilo podmićivanja i tako...

Iz Roncovih očiju plamtjela je srdžba, no svladao se.

— U mom slučaju sve je išlo po zakonu i propisu, makar to čovjek vašega kova ne može lako zamisliti. Vi ćete svoje ispaštati!

Hunter Godfrey se nasmi-
jao.

— Svoje zločine, je li? Ah, vi i vaše optužbe! Dokazi, Ronco, dokazi. Njih jedino priznaje sud. Osim toga, uskoro ćete imati dovoljno svojih neprilika. Na primjer, zbog brane koju ste svojevoljno minirali. Srušili ste uređaj važan za budućnost i napredak ovoga kraja. U Santa Feu bijesne, a ima tu i drugih stvari.

— Što sam učinio, mogu opravdati — reče Ronco.

— Mislite? Koješta! Idite! Zabranjujem vam da ulazite u ovu zgradu bez sudskoga

rješenja. Ne želim disati isti zrak koji udiše izdajica iz kanjona Halcon. Van!

Roncu su nabrekle žile na sljepoočicama. Glas mu je drhtao.

— Nikad me više nemojte nazvati izdajicom. I moje strpljenje ima granica. Rehabilitiran sam i nitko me više neće...

Ronco nije htio ponoviti riječ koja mu godinama zagorčava život. Hunter Godfrey se podrugljivo smješкао, no kad mu je prišao Lobo i podigao ga za ovratnik sa stolice, zaprepastio se.

— Pustite me! — vikao je Godfrey.

— Jezik za zube! — reče Lobo.

Ronco se htio umiješati, no Lobo je Godfreyja privukao tako da su im se nosevi gotovo dodirivali.

— Je li, lopove, što bi još htio reći? Već su ti pune gaće, ha? Slušaj ti sada mene! Ronco je šerif i ne smije tipa kao što si ti mlatnuti po gubici. Ali ja nisam šerif. Uvrijediš li još jednom moga prijatelja, srest ćemo se u mraku, sami. Jesam li bio dovoljno jasan?

— Jjjesi!

— Dobro — reče Lobo i spusti Godfreyja na stolicu.

— Ronco, idemo! Ne mogu udisati zrak koji zagađuje ovakav seronja.

Izašli su iz ureda. Hunter Godfrey je dahtao kao da ne može napuniti pluća. Htio je podići uzbunu, no nešto ga je od toga odvraćalo. Kad bi se sjetio Lobova lica izbraz-

dana ožiljcima, klecala bi mu koljena.

Kad su uzjahali Ronco reče Lobu:

— Hvala, prijatelju! Ali svoju kožu mogu braniti sam: pesnicama, oružjem i riječju.

Lobo se samo osmijehnuo.

— Katkad je ipak dobro — rekao je — kad je čovjek mješanac i kad ima lice kakvo je moje. Kladim se da će te Hunter Godfrey drugi put obasipati ljubaznošću. No iza leđa bit će deset puta gori i prljaviji.

— Briga me za lavež kojota! — reče Ronco.

No time nije izrekao istinu. Nešto ga je ipak opominjalo.

XII

Ronco i Lobo odjahali su do telegrafskoga ureda u kojem je Ronco pitao je li za njega stigao brzojav iz Santa Fea. Ništa nije stiglo, i Ronco se vratio k Lobu koji je pridržavao konje.

Mješanac je stajao ispod platane jedroga zelenog lišća i promatrao uličicu što je izbijala na mali trg. Tamo je bila kuća s crvenom svjetiljkom iznad ulaza, koja po bijelu danu nije gorjela.

Javna kuća.

— Je li, Lobo, išao bi tamo? — upita Ronco.

— Ne bih — reče mješanac. — Ali maločas je ušao jedan od klipana koji su nas jučer napali u hotelu. Prepoznao sam ga po figuri i držanju.

— Jesi li siguran?

— Jesam. Ušao je muca-
vac koji nam je prijetio pu-
škom.

— A, njega ćemo udesiti.
Ronco uze uzde i povede
ždrijepca preko trga. Lobo
ga je pratio. Pred javnom
kućom vezali su konje i Ron-
co je snažno pokucao. Prošlo
je dosta vremena prije nego
se na vratima pojavila naš-
minkana, uvela plavuša. Du-
bok izrez otkrivao je ostatak
draži.

Plavuša se ljubazno
osmjehnula.

— Ah, džentlmeni! Dobro
došli! — govorila je. Kad je
ugledala šerifsku zvijezdu
na Roncovim prsima, doda-
la je: Vi ćete, dakako, imati
prednost, šerife!

— Ništa od posla — reče
Ronco. — Tražim momka
koji je maločas ušao. Gdje
je? Budi brza, draga, ili ću
postati nestrpljiv.

Plavuša je razrogačila ku-
glaste oči.

— Ah, uvijek ta žurba!
Gost je sa Jenny u sobi.
Upravo su otišli gore. Na ta-
kvu prljavku nikome ne bih
zavidala.

— Odvedi nas do te sobe!
U to vrijeme nije bilo go-
stiju. Plavuša je povelu Ron-
ca i Loba kroz salon i uz ste-
penice, pokazavši im vrata
na kraju uskoga hodnika.

— Tamo. Budete li morali
pucati, nastojte da ne raskr-
vavite posteljinu i sag.

— Bit će kako kažeš, se-
stro — reče Lobo.

Jednim migom sporazu-
mio se s Roncom i pošli su
prema vratima. Pred njima

su trenutak pričekali. Ženski
glas se žalio:

— Mogao si se barem oku-
pati. Čovječe, zaudaraš kao
jarac.

— Daaaj nne zeezaj — od-
govarao je muškarac. —
Nniisi princeza.

Ronco je izvukao kolt i
otvorio vrata. Za njim je u
sobu uletio Lobo, također s
izvučenim revolverom. Pred
njima je bila spomena vri-
jedna slika. Na krevetu je le-
žala napadno našminkana
djevojka u kratkoj košulji.
Kosa joj se rasula u prame-
novima. Činilo se da je ima-
la ili indijanske ili crnačke
krvi u žilama. Ispred kreveta
stajao je muškarac, zaokup-
ljen skidanjem hlača.

Muškarac je imao kuštra-
vu crvenu kosu, pjegavo lice
i kratke brkove. Rublje mu
je bilo prljavo.

Kad je ugledao Ronca,
prepao se. U prvom trenut-
ku htio je posegnuti za re-
volverom koji je visio s opa-
sačem na naslonu stolice, ali
tada je odustao.

— Šššto hhooćete? — mu-
cao je.

— Kakav je to način da
damu smetate u poslu? —
zakukala je djevojka na kre-
vetu. — Što je ovo?

— Vi ćete se sada udaljiti
— rekao je Ronco. — Imamo
posla s ovim džentlmenom i
ne bismo htjeli da budemo
smetani. Džentlmen je, nai-
me, uhapšen.

Djevojka je pogledala še-
rifsku zvijezdu. Naprčila je
usne, ustala i uzela odjeću.
Iza sebe je zatvorila vrata.

Čupavac je ponovo navukao hlače.

Ttto je zaabuna — gundao je zakopčavajući remen.

— Tebe bih mogao zamijeniti samo s vrećom pijeska — reče Lobo. — Ili prije vrećom za boksački trening. Diži ruke! Lice k zidu, kao što smo mi radili jučer! Hajde!

Čupavac je slušao. Zaudarao je na znoj i rakiju. Najpotrebnije na svijetu bilo bi za njega kupanje. Lobo je našao preklopni nož i sto pedeset i osam dolara u istom džepu.

Ronco zapovjedi momku da se ponovo okrene.

— Kako se zoveš? — pitao ga je.

— Mmmiles Mimiller. Šššerife, ništa niisam učinio.

Ronco je rekao Milleru da su ga on i Lobo prepoznali. Pitao ga je ima li alibi za jučerašnje podne i odakle mu novac. Miles Miller bio je sve pokunjeniji.

— Nema smisla lagati — reče Ronco. Pjevaj, Milleru. Budeš li šutio, odmah ćemo te staviti iza rešetaka. Sudjelovao si u napadu na službenu osobu, a to je teški prekršaj. Dovoljna je moja izjava da završiš na robiji.

— Mmolim šeerrife — mucao je Miller — ssve ćuu reeci, aako mme oonda puustite. Jaa sam saamo mmalariiba.

— Razmislit ću — reče Ronco. — Hajde govori!

Miller je govorio, to jest mucao. Bio je opširan. Vjerojatno je već bio na izdržavanju kazne i više nije htio u

kažnjeničko odijelo. On i četvorica drugih probisvijeta bili su unajmljeni za dvjesto dolara svaki.

Čovjek s kojim su pregovarali poslao ih je k jednomu drugom, od kojega su dobili upute. Kad su Ronco i Lobo bili odvezeni, trebalo je da napuste grad. Drugi su to i učinili. Ali Miles Miller nije računao s opasnošću i htio se malo zabaviti.

Sada se našao u nevolji. Ono što je on znao nije pomoglo Roncu i Lobu da dođu ni do jednoga od dvojice koji su unajmili Millera i ostale.

— Mršava priča — reče Ronco. — Za nju te ne mogu pustiti.

— Mmolim, šeerife, eevo jjoš. Uupute smo ddobili u jednom mmmalom svraatištu na rruubu graada. Mmožda je taaj čoovjek jjoš ttamo. Oodveo bbih vas...

— Dobro!

Milleru su dopustili da obuje čizme, izgažene i vjerojatno kupljene prilično istrošene. Zatim su svi zajedno krenuli. Prostitutke su ih radoznalo promatrale. Miller je hodao između Ronca i Loba, pognute glave. Lobo je nosio njegov opasač s oružjem.

Miller je očito odustao od pokušaja da bježi. Ronca i Loba dobro je procijenio i znao je da ne može uspjeti. Konji su ostali vezani pred javnom kućom. Skitnica je rekao da svratište nije daleko.

Trojka je zaista brzo stigla do te kuće. Bilo je to ružno

malo zdanje između kućeraka, koji također nisu bili ljepši. Pokraj svratišta bila je naherena staja.

Ispred staje stajao je visok i vitak čovjek crne brade. Upravo je pritezao sedlo na svom smeđem ždrijepcu. Pokrivač bijaše pričvršćen iza njega. Torbe pune. Činilo se da kreće na dug put.

Miles Miller upozorio je na to Ronca i Loba.

— Tto je ttaj! — rekao je.

Bradonja je upravo toga trenutka pogledao u Ronca, Loba i skitnicu. Prepoznao ih je odmah, kao i oni njega. Ronco se osjećao kao da mu je žilama prošla munja. Pred njim je bio bivši pukovnik Trevor Howard, jedan od Hiltonovih najbližih suradnika.

Sada je Ronco sve shvatio. »Hilton Company« opet je jednom imala prste u prljavoj igri. Ponovo je krenulo, kao u starim vremenima kad su Hilton i njegovi suradnici varali vlasti i kad su posvuda vršljali njihovi unajmljeni špijuni i ubojice. Pravo i zakone kršili su bez stida. Profiti su se gomilali.

Ronco trgne revolver. Howard se bacio u sedlo i odmah nagnao konja u galop. Ronco je pucao za njim, no predugo je oklijevao i na udaljenosti koja se brzo povećavala nije mogao pogoditi.

Howard skrene iza jedne kuće i nestade s vidika. Jahao je prema jugu.

— Progonit ćemo ga — reče Ronco. Idemo po konje, prijatelju.

— Što je ssa mnom? — pitao je mucavac.

Ronco nije dugo razmišljao. Momak bi ga samo smetao. Zašto da se bavi bijednikom, kad bi mogao uhvatiti Howarda? Osim toga, Miller je održao riječ i mnogo je pomogao.

— Gubi se! — reče Ronco. — I nemoj da mi ponovo dopadneš šaka. Čekaj, okreni se!

Miller je poslušao.

Ronco ga je udario u stražnjicu tako da je poletio nekoliko koraka i kriknuo.

— Ovo je plaća za pješčenje koje si nam priuštio — reče Ronco. — Sve ostalo mogu zaboraviti. To ne!

— Odlazi! — reče Lobo. — Inače ću te potprašiti tako da ćeš poletjeti kao ptica.

Miles Miller pojuri kao sumanut. Pucnjava je uznemirila ljude u okolici. Muškarci, žene i djeca izašli su iz kuća i koliba da vide što se događa. Psi su lajali. Ronco i Lobo nisu se obazirali na sve to i žurili su prema svojim konjima.

Tri minute kasnije ponovo su prelazili isti put. Miles Miller stajao je ispred svratišta i mahnio im je.

— Hhhvala, šeerife! — doviknuo je.

— Prvi put u životu netko mi se zahvalio za udarac nogom u stražnjicu — reče Ronco. — Zaista može biti zadovoljan što smo ga pustili.

— Ne bi se osjećao tako dobro da je opazio kako je sto pedeset i osam njegovih

STRIP-ALBUM »PARTIZANI«

120 stranica strip-serijala Julesa Radilovića o uzbudljivim akcijama naših partizana, strip koji se proslavio i u inozemstvu, možete kupiti u Zagrebu, na našem mjestu sitne prodaje (»VJESNIK«, Avenija bratstva i jedinstva 4) ili naručiti POŠTANSKOM UPUTNICOM na adresu: ŠALTER SITNE PRODAJE, »VJESNIK«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4. Poštanskom uputnicom uplatite 300 dinara, a na poledini uputnice napišite naslov izdanja. Uplaćuje se cijena izdanja bez poštarine.

IZJEDNAK O UPLATI
ZA POŠTANSKU UPUTNICU

Uplateno:

Primalac: »VJESNIK«
ŠALTER SITNE PRODAJE
AVENIJA BRAT. I JED. 4.
41000 ZAGREB

KUPON ZA PRIMAOCU

Primalac: PREZIME I IME
ADRESA

Primalac: »VJESNIK«
ŠALTER S. PRODAJE
AVENIJA BRAT. I JED. 4.
41000 ZAGREB

POŠTANSKA UPUTNICA

Primalac: PREZIME I IME
ADRESA

Primalac: »VJESNIK«-ŠALTER
SITNE PRODAJE-AV. BRAT. I JED. 4.
41000 ZAGREB

POŠTANSKA UPUTNICA

Uplateno:
Primalac: »VJESNIK«-ŠALTER
SITNE PRODAJE
AVENIJA BRAT. I JED. 4.
41000 ZAGREB

Štamp. na št. 217 PTT, Zagreb

Sadržajna primjeka

STRIP
ALBUM
»PARTIZANI«

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

Štampa: Zagreb

dolara ostalo kod mene — smješkao se Lobo. — Zaboravio sam na njih i nisam mu ih vratio.

Ronco slegne ramenima. Taj novac Miller ionako nije zaradio na pošten način.

Trevor Howard jahao je prvorazrednog konja i stekao je veliku prednost. Znao je tko ga progoni i bit će teško da mu se jahači približe.

Međutim, Ronco nije htio odustati. Toga trenutka nije znao da je njegov sin Jellico otet i da je na putu k Andrewu Hiltonu, koji ga je htio odgojiti po svojoj želji, tako da bude čovjek takve vrste kakvu je Ronco oduvijek mrzio i protiv koje se borio.

* * *

Mahon Tabor čekao je već tri dana pokraj puta poznatog pod nazivom Finlays Trail. Hiltonov čovjek bio je južno od Rija Grande. Taj kraj pripadao je nominalno Meksiku, no u stvari to je bila ničija zemlja.

Mahon Tabor nije morao lutati za kožom oderane čegrtuše, obješenom o drvo. Malo prije zalaska sunca ugledao je i prepoznao jahača.

Saint je dolazio, obavijen crnim plaštom. Mahon Tabor čekao ga je na konju. Kad mu se Saint približio, vidio je da ispred sebe u sedlu ima dječaćića.

Saint se zaustavio ispred Mahona Tabora.

— Nisam mislio da ćete doći tako rano — rekao je nekadašnji vojni blagajnik.

— Hilton je nestrpljiv i poslao me ranije nego je bilo potrebno. Dakle, kao što vidim, uspjeli ste. Dovodite Jellica.

Dječak je šutio. Doimao se iscrpljeno i zbunjeno, što nije bilo čudno, ako se uzme u obzir da je Saint gotovo neprestano jahao. Dvaput je mijenjao konja. U tri dana prešao je oko stotine kilometara.

— Moj novac! — Saint reče kratko.

Njegovo oštro lice bijaše nepokretno. Mahona Tabora promatrao je gotovo sumnjičavo.

Tabor mu je dodao kožnatu kesicu sa srebrnim dolarima. Saint nije provjeravao sadržaj. Spremio je vrećicu i pružio dječaka. Mahona Taboru.

Jellico se nije više opirao. Bio je iscrpljen, mršav. Mahon Tabor ga je posjeo ispred sebe na sedlo.

— U blizini imam kola — rekao je. — Jellico će uskoro biti kod Andrewa Hiltona. Izvrsno ste obavili posao, Sainte. U Hiltonovoj kompaniji možete dobiti sjajan posao. Zanima li vas sljedeća prilika, o kojoj vam je gospodin Hilton već govorio? Ili nešto slično?

— Možda — škrtlo će Saint. — Neko ću vrijeme ostati u San Ignaciju, ovdje u blizini. Razmislit ću.

— Gospodin Hilton plaća više od drugih — reče Mahon Tabor. — Ne morate previše razmišljati.

Saint kimne. Bilo je to nalik na priznanje.

Nijedan od dvojice muškaraca nije potrošio ni riječ na opisivanje akcije, niti je postavljeno pitanje, je li bilo mrtvih.

Saint okrene konja.

Mahon Tabor je gledao za njim. Ubojica je jahao preko male uzvisine. Njegova tamna i prijeteca sjena bila je sama na pozadini rumenoga večernjeg neba. Trenutak kasnije izgubila se kao da je nikada nije bilo.

* * *

Ronco i Lobo su zaustavili konje da bi malo odahnuli i jahači i konji. Sjahali su da protegnu udove. Malopodale ispod šumarka prolazila je stara cesta, više su to bile dvije pruge, jaruge ili brazde nego ono što se inače naziva cestom.

Lobo je upravo nešto htio reći, kad je dignuo kažiprst i pogledao Ronca. Ovaj je znao što to znači.

— Čuješ li? — zapita mješanac.

Ronco je samo kimnuo i okrenuo glavu u smjeru odakle je dolazio šum kotača na zemljanom i pješčanom putu. Uskoro su se pojavila i kola. Na klupici je sjedio neki čovjek i uz njega dječak, kojeg je ovaj nekako neobično držao u zagrljaju. Konj je išao kasom. Bio je odmoran, sit i napojen. Nije mu se žurilo jer ga gazda nije tjerao.

— Hajde da ih zapitamo, jesu li možda sreli našeg dragog prijatelja Howarda — reče Ronco i popne se u

sedlo. I Lobo je učinio isto i obojica su se počela spuštati prema cesti.

Čovjek iz kočije ih je opazio ali je mirno nastavio vožnju. Jahači su dočekali kočiju i tada je kočijaš ipak potegnulo uzde i zaustavio kola.

— Dobar dan, prijatelju...

— počeo je Ronco.

— Tata, tatice! — viknuo je mališan koji je sve do tog trenutka nezainteresirano gledao pred sebe.

Čovjek u kolima se trgnuo kao da ga je zmija ujela i ošinio konja bičem. Konj se tako prepao da umalo nije prevalio kočiju. Ne znajući što se to dogodilo, Ronco je pojurio za kolima a Lobo za njim.

Ronco je vidio kako se čovjek u kočiji okrenuo i počeo pucati na progonitelje. Nekoliko je sekundi bilo Roncu dovoljno da shvati da se bori za život svog — sina!

Konjanici su stizali kočiju. Što su joj bili bliže, to je za njih postajala sve veća opasnost da budu pogodeni. No sad su mogli i oni pucati, jer se smanjivala opasnost da pogode i dječaka. Jedan je Lobov metak odnio bjeguncu šešir s glave, ali mu je drugi završio u desnom ramenu.

Ronco se već našao uporedo s kočijom. Mali se snažno trzao i oslobodio ruke koja ga je stezala. Dječak se još jednom trgnuo i narednog je trenutka već bio u Roncovim rukama.

I Ronco i Lobo sad su zaustavili konje i gledali za kočijom koja je brzo odmicala. BjeGUNAC nije daleko stigao, jer su kola poskakivala a on se nije mogao pridržavati obim rukama. Na jednoj krivini kola su se zaniJela i on je ispao i otkotrljao se niz kameni obronak. Lobo je pošao za njim, smirio upregnutog konja i kola su stala. Zatim je sjahao i pošao da vidi što je s čovjekom u jarku na dnu obronka.

— Sinko, smiri se! Sve će biti opet u redu — govorio je Ronco i milovao dječaćića. — Nitko te više neće oteti tvom tati...

— Mrtav je — govorio je Lobo kad se vratio. — Slovio je vrat pri padu na kamenom tlo. Nije drugo ni zavrijedio.

— Imaš pravo, Lobo. Znam čije je to djelo, djelo onog nečovječnog djeda — govorio je Ronco. — Nikad ga neće dobiti u svoje ruke, da ga odgaja kao zlikovca i tirana!

* * *

Bilo je već podne kad su se Ronco, Lobo i Roncov sinčić Jellico na umornim konjima približili nekom siromašnom meksičkom selu na jugu Rio Grande. Hrane im je ponestalo ali nestašica vode bila je mnogo teža. Sjahali su i uteturali u malenu krčmu, koja im je konačno dala dovoljno hlada. Prišli su tezgi i Ronco je odmah rekao na čekajući da mu krčmar pride:

— Dajte nam najprije vode, a zatim ćemo pričati o hrani i počinku!

— Eto, senjor! — reče gostioničar. — Nije hladna ali je ipak voda!

Ronco je pohlepnim rukama prihvatio ponuđenu čašu vode i pružio je sinčiću.

Nakon što su se osvježili prvim čašama vode, sjeli su za stol i naručili jelo, koje su odmah halapljivo pojeli. Tak sada su odahnuli i Lobo je prvi prozborio:

— Jesi li siguran da su Murphy i Trevor morali ovuda proći da bi se izgubili u Meksiku?

— Siguran sam! Koliko ja znam, ovaj je put strašan, ali svaki drugi je još strašniji. Bez dobrih i obilnih zaliha čovjek ne može putovati ovim krajevima.

Nakon što je ovo rekao, Ronco se okrenuo prema vratima, jer su se na njima pojavili dobro naoružani rurales.

— Pitat ćemo ove ljude koji ovdje predstavljaju i policiju, i vojsku, i vlast — reče Ronco i ustane te pođe prema tezgi za kojom je već stajalo šest ruralesa.

— Želite li nešto, senjor? — zapita je najstariji među njima, kad je vidio da im se Ronco približava.

— Da, senjor — odvrati Ronco. — Htjeli bismo znati jeste li možda putem sreli dvojicu Amerikanaca.

— Ne samo da smo ih sreli — odvrati Meksikanac — već smo s njima imali sukob, jer nisu htjeli da nam predaju svoje oružje dok ne sazna-

mo jesu li njihove namjere poštene.

— I što se dalje dogodilo?

— pitao je Ronco ne sakriva-jući svoje uzbuđenje. — Ja sam šerif i moja je dužnost da ih uhvatim i dovedem na-
trag u Sjedinjene Države.

— Na žalost u tome vam više ne možemo pomoći. U borbi je poginuo jedan naš čovjek ali njih dvojica su ta-
kođer mrtvi. Zovu se, kako smo poslije saznali iz njiho-
vih dokumenata, Cameron
Murphy i Delano Trevor.

— Da, to su oni — reče
Ronco zamišljeno. — I što
ste, senjor, učinili s njima?

— Ah, što smo mogli?
Ostavili smo ih lešinarima, a
našeg smo druga pokopali
kako je i red.

Ronco se zamišljeno vra-
tio stolu.

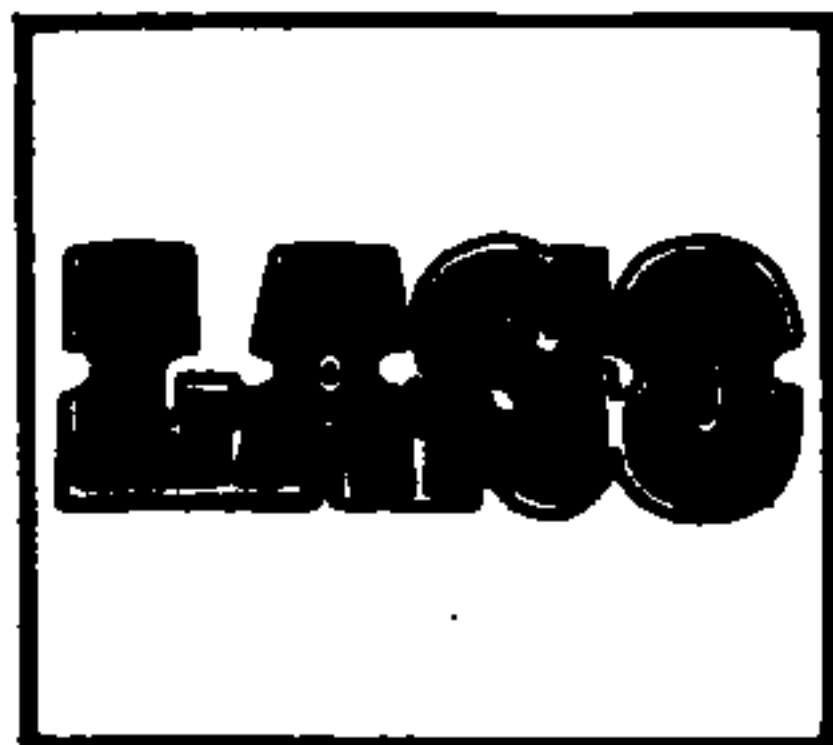
— Čuo si sve, Lobo... Ništa
neće biti od naše osvete i
kazne... Pravdi je ipak udo-
voljeno pa makar i na taj
način.

KRAJ

U PRIPREMI:

Gene Shelton:

ŠKORPIONOV DAN

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 1872. — d, a za 6 mje-
seci 936. — d. U cijenu je uračunat popust. Pretplata se upla-
ćuje općom uplatnicom u korist računa 30101 — 833 — 1216 »za
Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00 HFL
2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00
SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US\$
15,00.

Uplata na devizni račun 30101 — 37 — 25730 — 3252051 kod —
Zagrebačke banke Zagreb (za »LASO«).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing,
Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 40.000 d, c/b stranica 30.000 d.

Oslobodeno plaćanje poreza na promet mišljenjem Republ-
čkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu
SRH broj 2935/7 — 1973. od 26.XI 1973.

PARTIZANI

STRIP-ALBUM »PARTIZANI«

120 stranica strip-serijala Julesa Radilovića o uzbudljivim akcijama naših partizana, strip koji se proslavio i u inozemstvu, možete kupiti u Zagrebu, na našem mjestu sitne prodaje (»VJESNIK«, Avenija bratstva i jedinstva 4) ili naručiti POŠTANSKOM UPUTNICOM na adresu: ŠALTER SITNE PRODAJE, »VJESNIK«, 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4. Poštanskom uputnicom uplatite 300 dinara, a na poledini uputnice napišite naslov izdanja. Uplaćuje se cijena izdanja bez poštarine.

IZVJEŠTAJ O UPLATI ZA POŠTANSKU ŠTEDIONICU	KUPON ZA PRIMALCA	POSTANSKA UPUTNICA	POTVRDA O UPLATI
popunjava pošiljalac Uplatiti: 300 Primalac: »VJESNIK« ŠALTER SITNE PRODAJE AVENIJA BRAT. I JED. 4. Pošta: 41000 ZAGREB	popunjava pošiljalac Posiljalac: PREZIME I IME ADRESA 300 Primalac: »VJESNIK« ŠALTER S. PRODAJE AVENIJA BRAT. I JED. 4. Pošta: 41000 ZAGREB	popunjava pošiljalac Posiljalac: PREZIME I IME ADRESA Isplatiti: 300 Din Primalac: »VJESNIK«-ŠALTER SITNE PRODAJE-AV. BRAT. I JED. 4. Pošta: 41000 ZAGREB	popunjava pošiljalac Uplaćeno: 300 Primalac: »VJESNIK«-ŠALTER SITNE PRODAJE AVENIJA BRAT. I JED. 4. Pošta: 41000 ZAGREB

Štampa: »VJESNIK«, PTT, Beograd

Štampanje primaoca

STRIP
ALBUM
»PARTIZANI«

Službene napomene

- obavijesten: datum
- dobri prijem: datum
- otputovao: datum

Broj uputnice

Primalac sam uputnicom iznos

(potpis primaoca)

Broj isplate

OPREZ!

Oznacite potpunu adresu primaoca
posiljalca.
Uputnicu popunite tiskanim slovima
tiskom, kemijskim ili vjetrovima, a ne
ručno.